Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 412 ՇԱԲԱԹ 18 ՄԱՅԻՍ 1885 (Ն. Տ.) 30 ՄԱՅԻՍ 1885 16 ՇԱԱՊԱՆ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆՔ
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ [illegible] անգամի համար 2 ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար [illegible] պայմանաւորութիւն կըլլայ։
Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն [illegible] պէտք է ուղղել
«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»
ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան.
Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէին
...ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده {ارەولك}
غزته‌سی اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
1. Պոլսոյ համար Տարեկան գահեկան ստակ 200
» » Վեցամսեայ » » 100
» » Եռամսեայ » » 50
Գաւառաց համար և տեղական Թղթատարով տարեկան » 240
Գաւառաց համար և տեղական Թղթատարով վեցամսեայ » 120
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք 56
» » Վեցամսեայ » 28
Դուրս ղրկուած լրագրոց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան ղրկուած [illegible] նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՒՐԲԱԹ 17 ՄԱՅԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, Ազգ. Վարչութեան Խառն Ժողովոյն որոշմամբ, հեռագրեց Էջմիածին, առ Նախագահն Ընտրողական Ժողովոյն, ուրախութիւն յայտնելով Մելքիսեդեկ Սրբազանին ընտրութեան համար, և շնորհաւորելով Ընտրողական Ժողովոյն կատարած գործը։ Ն. Ամեն. Սրբազնութիւն այսու Թարգման կանգնեցաւ Թուրքիոյ Հայոց զգացման, որք գոհունակութեամբ լսած էին Իզմիրի Գեր. Առաջնորդին ընտրութեան լուրը, թէ՛ այն պատճառաւ որ ընտրութեան արդիւնքն ազգային որոշ մեծամասնութեան մը կամքը կը ներկայացնէր, և թէ՛ այն պատճառաւ որ Ն. Գերապատուութիւն ըստ ամենայնի արժանաւոր եկեղեցական մ'է։ Այս գոհունակութեան զգացմունք արդէն լիովին արտայայտուած էին ազգային մամլոյն մէջ։ Ուստի, մեք ցաւօք սրտի լսեցինք և այսօր ալ տխրութեամբ կը յիշենք դժգոհութեան աննշան ցոյցն որ անցեալ կիւրակի տեղի ունեցաւ Մայր Եկեղեցւոյն մէջ, քանի մը գաւառացւոց, գլխաւորապէս Վանեցի ազգայնոց ոմանց կողմէ։ Մեք առանց վարանման կը պարսաւենք այսպիսի ցոյցեր, զորս անտեղի, ապօրէն, անարդար և վնասաբեր կը նկատենք։ Անտեղի և ապօրէն են. զի Սահմանադրական Ազգի մը և Եկեղեցւոյ մը մէջ, մեծամասնութեան կամքին առջեւ փոքրամասնութիւնը պարտի խոնարհիլ։ Նաև անարդար կը նկատենք այդ ցոյցեր, քանի որ, Ընտրելոյն արժանիքն ի նկատ առնլով, Ազգն ընտրութեան արդիւնքէն դժգոհ լինելու դրական պատճառ մը չունի։ Եւ յոյժ վնասաբեր կը համարենք այդ ցոյցեր, որք անարգանք մ'են ազգային իշխանութեան դէմ, որ խնդութիւն յայտնելով Էջմիածնի ընտրութեան արդեան համար, հարազատօրէն ներկայացուցած էր Թուրքիոյ Հայոց զգացումն։ Այդ ցոյցեր, կրկնուելով, կրնան խանգարել ամեն կարգ ու կանոն, և Ազգին վրայ հրաւիրել խիստ պատասխանատուութիւններ և ծանր անպատեհութիւններ։ Գոհ ենք որ ամեն ողջամիտ ազգայինք, տեղացի թէ գաւառացի, խորապէս կը զգան այս ճշմարտութիւններ, և կիւրակի աւուր դէպքէն ի վեր գաւառացի շատ պատուաւոր ազգայիններ մեզ դիմեցին զայրոյթ ու վիշտ արտայայտելու համար իրենց անուամբ կազմակերպեալ անպատեհ ցոյցերուն դէմ։ Կը յուսանք, ի պատիւ Ազգին և Եկեղեցւոյն, թէ Մայր Եկեղեցւոյ դէպքին պէս ցաւալի եղելութիւններ ուրիշ անգամ նշանակելու դժբախտութիւնը չենք ունենար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ազգ. Ժողովոյ բացման նիստն, որ այս ուրբաթ տեղի պիտի ունենար, թողուեցաւ առաջիկայ ուրբաթին, ժամանակ տալու համար կատարման պակաս Երեսփոխանաց ընտրութեան։ Եթէ թերութիւն չէ եղած ընտրութեան հրահանգաց Պատրիարքարանի կողմէ առաքման մէջ, այս ընտրութիւնք վաղը, կիւրակի, պարտին ամբողջանալ մայրաքաղաքիս թաղերուն մէջ։ Կը կրկնենք թէ լաւ Երեսփոխանութիւն մ'ունենալ առաջին պայման մ'է լաւ Վարչութիւն մը կազմելու և գործել տալու համար, և թէ լաւ Երեսփոխանութիւն մ'ունենալու համար անհրաժեշտ է որ ընտրողք հոգտանին Երեսփոխան ընտրելու բարեկիրթ և բարեհամբաւ, ազգային կենաց ու պիտոյից ծանօթ, Տէրութեան և Ազգին օրինաց տեղեակ արժանաւոր ազգայիններ միայն։

Ազգային Ժողովն առաջին նըստին պիտի գտնէ Պատրիարքարանի Ելմտացոյցն, հանդերձ ելմտական տեղեկագրով մը։ Առաջին անգամն է որ սահմանադրական վարչութեան մը այս էական պարտաւորութիւն պիտի կատարի, և Ազգ. Ժողովն ամեն բանէ առաջ Պատրիարքարանի ելմտական կացութեան քննութեամբ զբաղելու առիթ պիտի ունենայ։ Այս գոհացուցիչ արդեան համար պարտական ենք Ելմտական Յանձնաժողովոյն, որ գովելի գործունէութիւն մը ցուցուց Ազգ. Վարչութեան ելմտական գործոց քննութեան մէջ։ Կատարուած քննութեանց և խորհրդակցութեանց արդիւնքէն եթէ այս տարի չկարենանք իսկ օգուտ քաղել, անտարակոյս ապագայ տարւոց Ելմտացոյցներուն համար շատ բանաւոր հիմ մը դրուած պիտի լինի։ Իւր Ելմտական Յանձնաժո[illegible]ճային խնդիրը՝, կը յուսանք թէ Ազգ. Ժողովն եւս առաջնութիւն պիտի տայ սոյն խնդրոյ, որ հիմ պարտի նկատուիլ ազգային ամեն կարգի բարենորոգմանց։

ԹԵՄԵՐՆ ԵՒ ՎԱՆՔԵՐԸ

Տրապիզոնի Գաւառային Երեսփոխանական Ժողովը գաւառին Առաջնորդ ընտրեց զԳեր. Գարեգին Ծ. Վ. Սրուանձտեանց։ Կարծենք թէ Հ. Սրուանձտեանց ընդունած է զայս պաշտօն, առանց պայման դնելու որ Տրապիզոնի մօտակայ կամ հեռակայ վանքերն եւս միացուին Տրապիզոնի Առաջնորդութեան հետ։ Կը յուսանք թէ ուրիշ անհովիւ Թեմեր արժանաւոր Առաջնորդներ օր առաջ գտնելու մասին Տրապիզոնի չափ բախտաւոր կը լինին։ Բայց հաստատ կը մնանք մեր այն համոզման վրայ թէ, առաջնորդական պաշտօնները կարելի և հեշտօրէն գործելու համար բնաւ պէտք չկայ Թեմերն ու վանքերը միացնելու խօսք ընել։ Մեր անցեալ շաբաթ աւուր Տեսութենէ ի վեր, գաւառային և վանական կեանքը մօտէն տեսած աշխարհական և եկեղեցական ազգայինք ոմանք դիմեցին մեզ՝ խնդրելու որ և՛ս առաւել ազդուութեամբ զգուշացնենք Ազգ. Վարչութիւնը՝ Թեմերն ու վանքերը միացնելու անխորհուրդ ձեռնարկէն, որ շատ մը նկատմամբք վնասակար կը համարուի։ Սա ակներեւ է թէ, մեք որ Վիճակ մը շէնքով ու շնորհքով կառավարող Առաջնորդ դժուարաւ կը գտնենք. մեք որ դժգոհ ենք մեր առաջնորդական Թեմօրէից մեծագոյն մասին արդի կառավարութենէն, դիւրաւ չենք կրնար գտնել Առաջնորդներ որք թէ՛ Վիճակն ու թէ՛ Վանքն հաւասար յաջողութեամբ կարենան մատակարարել և արդիւնաւորել։ Մին կամ միւսն անտես պիտի ընեն անշուշտ։ Կը գանգատուի թէ Առաջնորդք ոմանք որ միանգամայն Վանահայր են, վանքը կը նկատեն իբրեւ ագարակ մը, որ մէջինները անուցանելէ յետոյ ագարակատիրոջ փորն ու քսակը պարարելու միայն պարտի ծառայել։ Բայց արդէն ո՞ր վանք կրցած է զարգանալ՝ քաղաքաբնակ Առաջնորդի մը իշխանութեան ենթարկուելով, մինչ եթէ ունինք փոքր ի շատէ զարգացած վանքեր, ամենքն ալ կը կառավարուին իրենց յատուկ Վանահայրերով, որոց հոգածութեան բոլոր առարկայն վանքն է եթ կրնայ և պարտի լինել։ Արդէն, վանքն ու Թեմն միացնելու մէջ օրինական դժուարութիւններ կան, զորս անկարելի է անտես ընել.—Եթէ Միաբանութիւնք դժգոհ լինի Վանահօր վարչութենէն, պիտի կրնա՞յ պաշտօնանկ ընել զնա, և այսպէս Գաւառին իրաւունքը բռնաբարած չը՞ պիտի լինի. կամ եթէ Գաւառն իրաւացի պատճառներ ունենայ դժգոհ լինելու Առաջնորդէն, պիտի կրնա՞յ [illegible] բան չըսեր։ Եթէ մին կամ միւսն հրաժարեցնէ զինք, Առաջնորդ—Վանահայրը կը մնայ լոկ Առաջնորդ կամ Վանահայր, և յայնժամ ո՞ւր կը մնայ միացման խորհուրդն։ Հարկ պիտի լինի որ Վանահայրութենէ դադրող եկեղեցականը դադրի նաև Առաջնորդութենէ, երբ Գաւառը դժգոհ չէ իրմէ, և այս անտեղութեան վերջին ծայրն է. կամ փոխադարձաբար, Թեմը գէշ կառավարող Վանահայրը պարտի դադրիլ Առաջնորդութենէ, և յաջորդին թողուլ միայն Թեմական Առաջնորդութիւն առանց Վանահայրութեան, յորմէ չէ ուզած զինք հրաժարեցնել Վանքին Միաբանութիւնն, և ինք ալ չուզեր հրաժարիլ։ Ինչպէս կ'երեւի, այս ամենայն դուռ կը բանայ նոր անպատեհութեանց, նոր անտեղութեանց, երբ թէ Ազգն արդէն քիչ հոգեր ունենար, և քիչ դժուարութիւններ՝ լուծելու և կարգադրելու։

Արդ, որովհետեւ Թեմօրէից և Վանօրէից խնդիրը Վարչական գրասեղանին վրայ է միշտ, կը կրկնենք թէ Խառն Ժողովը պարտի զգուշանալ հապճեպով ծանրակշիռ որոշում մը տալէ։ Գաւառաց պէտք եղածն են Առաջնորդք և Վանահարք։ Եկեղեցականութեան առաջին պայմանն է սակաւապիտութիւն, և սակաւապէտ եկեղեցականներ ինչպէս մինչեւ հիմա, եւս յետ այսորիկ կրնան համեստ ապրուստ մը գտնել Թեմերուն կամ Վանքերուն մէջ, զորս այս պատճառաւ միացնել հարկաւոր չէ։ Ս. Պատրիարք Հայրն և Խառն Ժողովն հոգ պէտք է տանին, Սահմանադրութեան գծած պայմանաց մէջ, անհովիւ Թեմերուն Առաջնորդներ տալու, և անկարգ և անգլուխ Վանքերուն՝ Վանահայրեր և բարւոք վարչութիւն։ Սոփեստական խնդիրն՝ ըստ մեզ՝ ա՛յս է միայն։ Թո՛ղ այս խնդիր նախ լուծուի, և եթէ հարկն զգացուի, Թեմօրէից և Վանօրէից փոխադարձ յարաբերութեանց վրայ ազգային իշխանութիւնք կրնան խորհիլ։ Բայց կը կրկնենք թէ այս երկրորդ և՝ ըստ մեզ՝ վերացական խնդիր արգելք պէտք չէ լինի միւս գործնական խնդրոյն անյապաղ կարգադրման։ Գոհունակութեամբ կը տեսնենք թէ Ս. Պատրիարք Հայրն, ի մօտոյ ճանչած լինելով գաւառներն, իւր մասնաւոր հոգածութեան առարկայ կ'ընէ գաւառային խնդիրները։ Ն. Սրբազնութիւն առանց դժուարութեան պիտի տեսնէ թէ գաւառաց այս մեծ պէտքը լրացնելու մասին ամեն յապաղում կամ ամեն անտարբերութիւն աններելի յանցանք մը կը լինի Կեդր. Վարչութեան կողմէ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Մեր վերջին Տեսութենէ ի վեր Ս. Պատրիարք Հայրը փոխադարձ այցելութեան գնաց մեր կաթոլիկ եղբարց Պատրիարքին և Յունաց Պատրիարքին, և սիրալիր ընդունելութիւն գտաւ։ Ընդհանուր գոհութեամբ կը դիտուի թեանց այս վերսկսումը Քրիստոնեայ հասարակութեանց հոգեւոր Պետերուն հետ, և անտարակոյս ենք թէ ամեն կարեւոր պարագայից մէջ այս բարեկամական յարաբերութիւնք պիտի արտադրեն փոխադարձ օգուտներ Կայսերական Կառավարութեան հպատակ Քրիստոնեայ հասարակութեանց համար։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՒՍՏՐԻԱ. Աւստրիական ընտրութեանց մէջ Ընկերվարական ընտրելներու բացակայութիւնը նշանակելի իրողութիւն մ'է, կ'ըսէ Թայմզին Վիեննայի Թղթակիցը. Վիեննա մայրաքաղաքին ներկայացուցիչներն էին լուծեալ Երեսփոխանական Ժողովոյն մէջ՝ 12 Գերման Ազատականներ, և Նախարարականներն որք յոյժ զօրաւոր են գաւառաց մէջ՝ Վիեննայի սոյն 12 աթոռներէն ո՛չ մին կորզելու հաւանականութիւն ունին։ Բայց Միացեալ Ձախակողմին ընտրելներն ամենքն ալ չափաւոր մարդիկ են, և քանի մը Հանրավարականք որ Ձախակողմէն քանի մը աթոռներ կրնան կորզել, ուրիշ երկրաց Արմատականներուն հետ չեն կրնար բաղդատուիլ։ Նոքա առաւելապէս Նախարարութեան նպաստաւոր Գերմաններ են, որք Աւստրիական Կայսրութեան մէջ զանազան ցեղերուն հաշտ և համաձայն ընթանալուն կուսակից են Պ. Թաաֆֆէ կոմսին Նախարարութեան հետ, մինչ Ազատականք կամ Ձախակողմեանք Կայսրութիւնը բոլորովին գերմանացնել կը ճգնին։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. Նոր Նախարարապետ Պ. Տէլիեանիսի համար կը գրէ Թայմզ թէ Յունաստանի և Անգլիոյ միջեւ սերտ միաբանութեան կուսակից է, համոզուած գոլով թէ Արեւելից մէջ Անգլիոյ ազդեցութեան առաւելակշռութիւնը լաւագոյն երաշխաւորութիւնն է արեւելեան փոքր Պետութեանց ազատութեան և անկախութեան համար։

ԿԵԴՐ. ԱՍԻԱ. Թէհրանէ կը հեռագրուի մայիս 21 ին. Սարախսէ տրուած տեղեկութեանց նայելով, Թէճէնտ գետին յորդելուն պատճառաւ, Մերվ տանող ուղղակի ճամբաներն անանցանելի եղած են։ Մերվի հետ հաղորդակցութիւնք այսպէս ընդհատուած գոլով, Մերվի ռուս հրամանատարը նամակ մը գրեց Սարախսի պարսիկ կառավարչին, արտօնութիւն խնդրելով քիչ մը ռուս զօրաց Թէճէնտ գետի ձախ եզրէն անցնելուն, որ պարսկային հող է, Սարախսէ վար գտնուող կամրջին վրայէն։ Պարսիկ կառավարիչը թոյլ տուաւ, և ռուսական երկու վաշտեր անցան պարսիկ հողէն և գացին Մերվ, տեղւոյն պահապան զօրքն ստուարացնելու։

ՊՐՈՒՆՍՎԻՔ. Պիզմարք Իշխանը թեան տիրէ օրինաւոր ժառանգը, Քըմպըրլանտի Դուքսն, որ զԿայսրութիւնը չէ ճանչած, և նախկին Հէլֆ կուսակցութեան պատկանելով, կողմնակից է Գերմանիոյ մէջ անկախ Տէրութեանց պահպանման։ Իշխանը Դաշնակցային Խորհրդոյն առաջարկ մը տարած է, յայտարարող թէ Քըմպըրլանտի Դուքսին Պրունսվիքի գահուն վրայ բազմիլը վնասաբեր է Գերման Կայսրութեան անդորրութեան և ապահովութեան։ Այս Պրունսվիքեան խնդրոյ մէջ որոշապէս կ'երեւի թէ Իշխան Նախարարապետն ո՛ր աստիճան հոգածութեամբ կը ջանայ առաջքն առնուլ ամեն ապագայ դժուարութեան, որ կրնայ վնաս բերել Գերմանական Միութեան և Կայսրութեան։

ՊԱՅԹՄՈՒՆՔ Ի ԼՈՆՏՈՆ. Պըրդըն և Քըրնիկէմ, Լոնտոնի Աշտարակին մէջ ուժանակի պայթման հեղինակները, դատուեցան և դատապարտեցան շղթայակապ աշխատութեան։ Նոցա յայտնութիւններէն երեւցաւ թէ Ֆէնիանք գործունեայ են միշտ։

ՍՈՒՏԱՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. Սուէզէ մայիս 22 թուով առ Թայմզ. Այժմ Սուաքինի առջեւ կան 29 փոխադրանաւեր, որք կը պարունակեն մեր Սուաքինէ ի Պերպեր շինել ձեռնարկած և ապա թողած երկաթուղւոյն երկաթները, կառքերն և յարակից նիւթերն, 130 մղոնի համար, նաև Պերպեր քաղաքին մէջ շինուելիք գլխաւոր կայարանին նիւթերը։ Բոլոր այս նիւթեր ցամաք պիտի հանուին նաւերը պարպելու համար, և ցամաք հանուելէ յետոյ պիտի վաճառուին։ Թէ ո՛վ պիտի գնէ, զանազան զրոյցք կան այս մասին։ Հնդկաստանի կառավարութիւնը բնաւ չուզեր գնել. ուստի հաւանօրէն մեր Եգիպտացւոց գնել պիտի տանք զանոնք, ա՛յն Եգիպտացւոց զորս ուրիշ առիթներով տնտեսագիտութեան և խնայողութեան կ'ուզէինք վարժեցընել։ Եօթն ամիսներ պէտք են երկաթուղւոյն շինուածանիւթերն ի Սուաքին հանելու համար ամբողջովին։ Լորտ Ուոլսլի կը փափաքի փոխադրանաւուց մի մասը ղրկել Սուէզ, պարպումը դիւրացնելու համար, և աւելի դիւրաւ գնող գտնելու համար։ . . . Թղթակիցը, քննադատելէ յետոյ շինուածանիւթոց տեսակն և արդէն հաստատուած 18 մղոն երկաթուղւոյն յոռի շինութիւնը, կը վերջացնէ սա արհամարհական դիտողութեամբ. «Բայց հարկ չկայ վիճաբանութիւնն երկարելու այս խեղճ ձեռնարկութեան վրայ, որ ի սկզբան այնչափ մեծ բաներ կը խոստանար, և որ այսպիսի անպատիւ և նուաստացուցիչ վախճան մ'ունեցաւ։»

—Նոյն Թղթակից կը ծանուցանէ թէ այն արաբ ցեղեր որք անգլօ-եգիպտական իշխանութեանց կողմը բռնած էին ընդդէմ Օսման Տիկմայի, խորին [illegible] րենք միայնակ չեն կրնար ի գլուխ հանել ինչ որ Անգլիացիք իրենց բոլոր զօրութեամբ չյաջողեցան ընել. այն է՝ կործանել զՕսման Տիկմա։ Բայց նաև թող չեն կրնար տալ որ ապստամբապետը գայ զիրենք ջարդէ, և գերի վարէ իրենց կիներ և աղջկներ. ուստի կը հարկադրին ապստամբապետին կողմն անցնիլ, եթէ իշխանութիւնք լքանեն զիրենք։ Թղթակիցը կը յարէ թէ այն ցեղեր որոցմէ հազարներ ջարդուեցան Կարմիր ծովու և Նեղոսի միջեւ տեղի ունեցած ճակատամարտներուն մէջ, երբ Անգլիացւոց նահանջն իմանան, ի գլուխ ունենալով իրենց նախկին պետ՝ պիտի յառաջանան դէպ ի ծովեզր, մանաւանդ թէ Օսման Տիկմա Մեհեմմէտ-Ահմէտէ անկախօրէն կը գործէ։

—)(7)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼԸ

—Հաշւոյ մէջ չէ՞ս դներ Քերովբէ էֆէնտիի մահն։

—Հաւանականութեանց ամենէն վերջինն է այդ։ Այդ խոշոր, մեծղի, անհոգ արարածը տրամադիր չէ շուտով [illegible]։ Մեր մէջ խօսելով, եթէ նա քիչ շատ պատուոյ զգացման տէ՞ր մարդ լինէր, մի՞թէ անպատիժ կը թողուր Արամը։

—Տեսնենք։ Մեղք է Սաթինիկը։ Իցէ՛ թէ Արամ չպատրաստէ խեղճին նոր դժբաղդութիւն մը, որ անդարմանելի պիտի լինի։

—Մաղթենք։

Խօսակցութիւննիս ուրիշ նիւթերու վրայ դարձուցինք. հասանք Բերա և բաժնուեցանք իրարմէ։ Ես որոշեցի յաճախ այցելել Արամին։ Օրթագիւղէն մօտ էր, կրնայի քալելով երթալ և վերադառնալ։ Երբ կ'սկսին փչել աշնան առաջին հովերն, անոր մինչեւ գարնան կէսը Ջինճիրլի-Գույու կը սեպուի Բերայի և Օրթագիւղի դաշտային զբօսանաց կեդրոններէն մին։

***

ԺԱ.

Հարկ չենք տեսներ պատմել, աստ թէ ո՛րքան ղառնացած էին Արամի և Սաթինիկի ընտանիքներն։ Ի հարկէ այլ եւս ամեն յարաբերութիւն խզուած էր ծնողաց և որդւոց միջեւ։ Ո՛չ Սաթինիկի հայրն, ո՛չ ալ նորա ամուսինն հետամուտ եղած էին զնա բռնի բաժնել Արամէն։ Ի՞նչ ընէին այդ աղջիկը։ Նա այլ եւս արտաքսեալ էր ընկերութենէ. նա մեռած էր իրենց համար։ Նորա անունն իսկ կ'ուզէին մոռնալ։ Արամի մայրն ու քոյրն ալ շատ լացեր էին, կորուստնին շատ մեծ համարելով։ Առեւանգութեան առջի օրերն իրենց տունը սգոյ տուն մ'էր, ուր իրենց ցաւակցութեան կուգային ամեն բարեկամք, ամեն ազգականք։ Անվրդով էր միայն Արամին հօրեղբայրը, վասն զի նա կը ճանչէր իւր եղբօրորդին. նա կը յուսար, մանաւանդ թէ կը հաւատար որ «խելքը շուտով գլուխը կուգայ»։

—Ըրածը տղայութիւն մ'է. այս ալ կ'անցնի, կ'ըսէր. վերջապէս ո՛չ պսակուած են, ո՛չ ալ կրնան պսակուիլ։

Իւր յոյսերուն մասնակից ըրած էր մինչեւ աստիճան մը Արամի մայրն ալ։

Խորամանկ մարդ էր այդ հօրեղբայրը. բաւական փորձառութիւն ունէր. համոզուած էր թէ Արամ օր մը չէ օր մը կը ձգէ այդ կինը, մեկդի կ'ընէ։ Իրեն անկ էր աշխատիլ որ այդ օրը շուտ հասնի և լրտեսել յարմար առիթը։

Չեմ կարծեր որ մեր ընթերցողք սպասեն որ ըսենք թէ՝ հօրեղբայրն իւր եղբօրորդին փրկելու համար ունեցած վեհանձն խորհրդոց մէջ բոպէ մը իսկ մոռցած լինի Սաթինիկի վիճակին վրայ։ —Ի՞նչ պիտի լինի այդ կինն եթէ օր մը Արամ զնա լքանէ։ Ա՜հ, երկիւղ չկայ թէ խղճահարութեան ամենաթեթեւ ստուեր մը մէկ երկվայրկեան իսկ մթացնէր այդ «գործնական» մարդուն սիրտը։ Իւր խեղճ եղբօրորդին բռնուած էր [illegible] մը ճիրաններուն մէջ, պէտք էր փութալ փրկել զնա։ Սաթինիկ իրեն համար «հասարակաց կին մ'էր», թո՛ղ ըլլայ ինչ որ կ'ուզէ. ո՛վ գիտէ ուրիշ քանինե՛ր պիտի գտնէ։ Այդ հօրեղբայրն երանութեան արժանի այն անձերէն էր որոց սիրտն ու միտքն երբէք չեն տանջուած մեր ընկերութեան ըրած զոհերու դժբաղդութեամբք։ Ո՛չ մէկ բարձր և ազնուական մտածութիւն կարող եղած էր մերձենալ իւր սրտի սահմաններուն։ Գէշ մարդ չէր, բայց դրական մարդ էր։ Ո՞չ ապաքէն բաւական են մեր ընտանեկան շրջանակներու մէջ եղած տառապանք. ի՞նչ հարկ խորհիլ նաեւ օտարին ցաւոց վրայ, մանաւանդ [illegible] կնոջ վիճակին հոգ ընել։ Հին ամիրայի մը խօսքն իրեն նշանաբանն էր. «Շատ մեղքնցողը մեղքննալու կ'ըլլայ» կ'ըսէր։ —Աշխարհս շատ ծանր է, կեանքն ահագին բեռ մ'է. փափուկ ու ազնիւ զգացմունք շա՛տ թեթեւ, շա՛տ խարխուլ ու բարակ հիմունք են այդ ծանր շէնքն ապահով և հաստատուն պահելու համար. կոշտ քարեր պէտք են և ո՛չ թէ նուրբ մարմար։

Իւր նպատակին ապահովապէս հասնելու առաջին միջոցն համարեց հօրեղբայրն երես չդարձնել Արամէն. իւր խորհրդոց ձեռնտու չէր որ Արամ միայն այդ կնոջմէն սէր տեսնէ։ Սրտանց կը սիրէր իւր եղբօրորդին եւ գիտենք թէ արեւելեան բարուց մէջ հօրեղբայրն ո՛րքան բարոյական մեծ ազդեցութիւն ունի եղբօրորդւոց վրայ։ Արամ ալ իւր հօրեղբայրը շատ կը սիրէր, հետեւաբար գոհ մնաց և ուրախ եղաւ երբ իւր առեւանգութեան յաջորդ շաբաթն հանդիպելով հօրեղբօրը տեսաւ թէ սա յոյժ չափաւոր կերպով խօսած էր, միայն այնքան որքան պաշտօնապէս պէտք էր լինել։ Հօրեղբայրն առաւ զնա եւ տարաւ Բերայի գարեջրատուններէն մին։ «Աստուած շնորհք տայ մը» ըսելով, խնդիրը փակեց, և Արամ ալ ժպտեցաւ։ Խօսեցան գործի վրայ։ Հօրեղբայրը կը մատակարարէր Արամի և քրոջն հօրենական ժառանգութիւնը որ անշարժ կալուած էր։ Խոստացաւ ամբողջապէս վճարել ամեն ամիս Արամին իւր բաժինն. և այս խոստումը կատարեց մանաւանդ որ երբեմն իւր գրպանէն ալ կուտար։ Արամ գոհ եղաւ. անպատեհութիւն մը պակսած էր, վասնզի իւր վիճակը լաւ չպիտի լինէր եթէ դրամական գործոց համար դժուարութիւն տեսնէր իւր ընտանիքէն. շնորհակալ էր հօրեղբօրմէն և աւելի սկսաւ յարգել զնա։ Հօրեղբայր և եղբօրորդի շաբաթը միանգամ կամ աւելի կը տեսնուէին իրարու հետ. բնականաբար Սաթինիկի վրայ խօսք չէին բանար։

Արամ ու Սաթինիկ հանգիստ կերպով Ջինճիրլի-Գույու անցուցին ամառն ու աշնան մէկ մասը։ Յաճախ կ'այցելէի իրենց, երբեմն մինակ, երբեմն բարեկամներով։ Արամ նոր գրքեր կը գնէր. կարդալու աւելի ժամանակ կը գտնէր, և որոշած էր մեկնիլ Ջինճիրլի-Գույուէն։ Այնքան կենալը բաւական կը համարէր։

Հոկտեմբերի սկիզբն Արամ ուզեց Բանկալթի փոխադրուիլ. գիտէր թէ Բերա գալու դեռ ժամանակ կար։ Սաթինիկ ո՛չ միայն չէր ուզեր Բերա բնակիլ այլ և կը փափագէր հեռի մնալ Բանկալթիէն ալ. ո՛րքան հնար է առանձին ըլլալ, առանձին իր Արամին հետ։ Սակայն Արամ սկսած էր զգալ թէ ծանր էր իրեն համար բոլորովին անջատուիլ ընկերութենէ, մանաւանդ որ բաւական ատենէ ի վեր հետամուտ լինելով պաշտօն մը ձեռք բերելու, ստիպեալ էր, թէ յաջողէր, բնակիլ եթէ ոչ Բերա, գէթ Բանկալթի։ Արամ կ'ուզէր մտնել դիւանագիտական ասպարէզն. իւր փափագն էր դեսպանատան մը մէջ պաշտօնի մտնել։ Հօրեղբայրն շատ աշխատեցաւ այս նպատակին իրագործման և յաջողեցաւ։ Հոկտեմբերի երկրորդ շաբթուն Արամ և Սաթինիկ փոխադրուեցան Բանկալթի, ուր վարձեցին վերնայարկ մը երեք սենեակով. տանտէրն յոյն կին մ'էր։

Զբաղմունք, տեղւոյ հեռաւորութիւն ինձ արգիլեցին այդ միջոցին աւելի յաճախ այցելել Արամին, բայց իրեն ստէպ Բերա կը հանդիպէի։ Շատ գիշեր մեր բարեկամական խումբը Բերա կը հաւաքուէր միասին ճաշելու, խօսելու և զբօսնելու։

Մէկ երկու անգամ տեսանք որ Արամ ընթրիքը կ'ընէր Բերայի ճաշարաններէն մին։ Մեզնէ մին դիտել տուաւ անգամ մը թէ առաջ Արամ սովորութիւն չունէր դուրսը ճաշելու։

—Կ'երեւի թէ, պատասխանեց Ջերազ ինձ նայելով, ձանձրոյթն սկսած է։

***

ԺԲ.

Անցեալ տարի, աշնան, մեր բարեկամաց խումբին վերադարձած էր Շահնազար, փաստաբանական ուսումն աւարտած ի Բարիզ։ Շահնազար չոր փաստաբան մը չէ, այլ ընկերութիւն սիրող փայլուն երիտասարդ մը։ Այնքան գրագէտ է որքան փաստաբան և սիրահար գեղարուեստից։ Աշխոյժ, սիրուն, զուարթ, Շահնազար մեր աշխատանաց և մանաւանդ զբօսանաց պատուական աջակից մը եղաւ։ Օր մը զինքն ու Արամը իրարու ներկայացուցի. երկուքն ալ օրէնսգէտ, շուտ հասկցան իրարու լեզուէ, Արամ օր մը ճաշի հրաւիրեց Շահնազարն, և ընտանի եղան։ Շահնազար մեծ գովեստներով խօսեցաւ ինձ Տիկին Սաթինիկի մասին։

Այս տարի յունուարի առջի օրերը գիշեր մը դարձեալ հաւաքուած էինք Բերա Սրօնէքին. ժամանակը բաւական ուշ էր և Շահնազար տակաւին չէր երեւցած. անհամբեր էինք և կը նեղանայինք։ Մեր անհամբերութեան հետեւանքը չեմ գիտեր ի՛նչ պիտի լինէր, երբ սենեակին դուռը բացուեցաւ և Շահնազար եկաւ. վրան յարձակեցանք, բայց մտահոգ կ'երեւէր։

—Ներեցէ՛ք, ըսաւ, արտաքոյ կարգի դէպք մը պատահեցաւ։

Հարցուցինք, պատասխանեց թէ չէ կարող անմիջապէս ըսել։ Նստանք ճաշի. Շահնազար զուարթ էր, բայց ո՛չ ըստ սովորականին. խնդալու իւր նշանաւոր քրքիջը չէր արձկեր։ Քովէ քով նստած էինք։ Կամաց մը ինձ ըսաւ, երբ աղմուկը շատցաւ։

—Քեզ հաղորդելու կարեւոր բան մը ունիմ։

—Ի՞նչ է։

—Արամ կը պատրաստուի Սաթինիկը ձգել։

—Ի՞նչ կ'ըսես, խե՞նդ ես։

(Շարունակելի) Ա. ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այցելութիւն տուաւ երէկ Աւստրիոյ, Սպանիոյ, Ռումանիոյ և Սերպիոյ դեսպանաց։

Աւստրիական դեսպան Պարոն Քալիչէ և սպանիական դեսպան Քոէլլօ կամար բացակայ լինելով, Ն. Սրբազնութիւնն իւր այցետոմսը ձգեց այդ երկու դեսպանատուններն։

Իսկ նախընթաց օր Ռուսիոյ և Անգլիոյ դեսպանաց այցելութիւն տուաւ ի Թերապիա։

Ուսումն. Խորհրդոյ ՄԲ. նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ և հետևեալ տնօրէնութիւնք եղան։

1. Սարըխար Ենի-Մահալլէ թաղին մէջ հաստատեալ երկու մասնաւոր վարժարանաց պատճառաւ խնդիր ծագած լինելով, Խորհուրդն իւր Ատենապետ Մէզպուրեան Մկրտիչ և անդամներէն Յ. Գուրգէն էֆէնտիներու յանձնեց այսօր անձամբ այցելել ի Պէօյիւքտէրէ և տեղական քննութիւն մը կատարել։

2. Խորհուրդը վաւերացուց Ենի-Գափուի Երկսեռ վարժարանաց Հոգաբարձութեան ընտրութիւնն։

3. Ըստ վկայութեան Տէր. Սրուանձտեանց Գարեգին վարդապետի, ուսուցչական վկայագիր տուաւ Խրիմու Ուսումն. ընկերութեան վարժարանաց Տեսուչ Նահապետեան Ղազարոս էֆէնտիի։

Նոյնպէս ըստ վկայութեան Տէր. Օրմանեանի, վարժուհութեան վկայագիր տուաւ Տիկին Փուլմանէ Ցոլոքեանի։

Խորհուրդը բաց առնումէ զբաղեցաւ Թօփճի-Դիւզի, Մալթարայի և այլ կարգ մը դպրոցական խնդիրներով։

Վանայ Կեդրոնական Վարժարանի տեսուչ Մկրտիչ էֆէնտի Փորթուգալեան նախընթաց օր մեկնեցաւ ի Մարսիլիա։ Փորթուգալեան էֆէնտի անտի պիտի երթայ Փարիզ՝ ֆրանսական մայրաքաղաքն այցելելու։

Ըստ որոշման Կրօնական Ժողովոյ, Պատրիարքարանը տեղեկագրով մը Պոլսոյ ընդհանուր դատախազին ծանոյց Զիւմպիւլ անուն հրեայ աղջկան Գուզկունճուքի Խախամատան մէջ Հրէաներէն կրած յարձակման և սպառնալեաց դէպքը, զոր պատմած ենք նախորդ թիւով մը։

Այս տեղեկագրոյն մէջ պատմուած է թէ ինչպէս աղջկան եղբայրը դաշոյն ի ձեռին կը յարձակի Գուզկունճուքի Մուխտար Սերվէրեան Պօղոս էֆէնտիի վրայ զոր կը վիրաւորէ ձեռքէն, թէ ինչպէս խաժամուժը կը յարձակի օր. Զիւմպիւլի վրայ, նոյն իսկ Խախամատան սենեկին մէջ, և այս վերջինը վռնտելով կը թողու աղջիկը կատաղի ամբոխին ձեռքը, որ զայն գետին փռած մինչև իսկ խեղդամահ ընելու վիճակին կը հասցնէր, երբ Պատրիարքարանի բարապանապետ Գալուստ աղա վրայ հասնելով մեծ արիութեամբ կը յաջողի ազատել օր. Զիւմպիւլն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արեւելեան Ռումէլիի նախորդ կուսակալ Ալէքօ փաշա շաբթու մէջ պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։

Լա Թիւրքի կէս-պաշտօնական թերթն և Նէօլոգօս կ'ըսեն թէ Կրէտէի կուսակալութեան պաշտօնին համար հաւանական ընտրելեաց մին է նաև Ն. Վսեմութիւնն։

Ցունաց Ամեն. Պատրիարքն որ շաբաթէ մ'ի վեր Հէյպէլի կղզին կը գտնուի օդափոխութեան համար, նախընթաց օրը Ֆէնէր իջաւ Սինոդի նստին նախագահելու։

Ն. Սրբազնութիւնը լաւագոյն վիճակ մ'ունի օդափոխութեան երթալէն ի վեր։

Շուէտ Նորվեկիոյ դեսպան Պ. տ'Էհրէնոֆ նախընթաց օրը Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի հետ։

Տասանորդի և ոչխարի տուրքերը վերջին քանի մը տարիներու բաղդատմամբ յոյժ նուազ հասոյթ կ'արտադրեն, այնպէս որ այս տարբերութիւն 4-500,000 ոսկի կը հաշուի։

Կայս. կառավարութիւնն ուզելով գիտնալ այս նուազման պատճառն, Յանձնախումբ մը կազմեց կառավարական հաշուակալներէ բաղկացեալ, որք շաբաթն երկու անգամ գումարուելով պիտի քննեն գործոյն պարագաները։

Բելգրադի օսմանեան հիւպատոս Ֆէյզի պէյ և Համայի կառավարիչ Զիա փաշա մայրաքաղաքս եկան։

Մայրաքաղաքիս ֆրանսական հասարակութեան երևելիներէն Պ. Թօզէլ և Պ. Պէրժա ի դիմաց իրենց հայրենակցաց հետևեալ ցաւակցական հեռագիրն ուղղեցին առ Պ. Լօքրուա.

Կ. Պոլսոյ ֆրանսական գաղթականութիւնը միանալով համայն Ֆրանսայի ներկայացուցչաց, որք կը փութան ի յուղարկաւորութիւն Վիքթոր Հիւկոյի, իւր մեծարանաց հաւաստիքը կը մատուցանէ մեծանուն հանճարեղին և իւր խորին համակրանքը կը յայտնէ նորա ընտանեաց։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ամսոյս 11ին հեռագրաւ ծանուցեր է յետոյ Կրէտէի կուսակալ Ֆոթիադէս փաշային թէ կայսերական կառավարութիւնն ընդունած է իւր հրաժարականն, հրահանգ կուտայ չլքանել վարչական գործերն մինչև որ իւր յաջորդն հասնի, և այն ատեն գայ ի Կ. Պոլիս։

Թէրճիւմանը Հաքիքաթ կիմանայ թէ Բ. Դուռն հրաման ղրկած է Քաղաքապետութեան որպէս զի նկատողութեան առնու մսի գնոյն բարձրացման առթիւ լրագրաց մէջ տեսնուած հրատարակութիւններն և զպատշաճն տնօրինէ։

Դատական նախարարութիւնն հրաման ղրկեց Գոնեայի դատական քննիչին որպէս զի հարցաքննութեան ենթարկէ Պօր գաւառակի նախագահ ատենի հարցաքննիչ դատաւոր Ասիլ էֆէնտին, որ ազատ թողած էր ամբաստանեալ մը, որ յանցգնած էր գիշերայն աղջիկ մ'առևանգել։

Նոյնպէս դատական նախարարութիւնն հրաման ղրկած է Գասթամոնիի կուսակալին անմիջապէս հարցաքննութեան ենթարկել Տիւզճէ գաւառակի նախագահ ատենի նախագահ Հասան Քեամիլ էֆէնտին, որ ազատ թողած էր իրենց դատապարտութեան պայմանաժամն չլրացնող քանի մը բանտարկեալները։

Կիսաբաժնի զօրավար Ֆէյզի փաշա և Պելճիական դեսպան Պ. Պօրչկըրավ վերադարձան Պրուսայէն։

Արշիպելագոսի կղզեաց դատական քննիչ Իպրահիմ էֆէնտի մայրաքաղաքս եկած է։ Կ'ըսուի թէ Իպրահիմ էֆէնտի յիշեալ դատարանաց վերակազմութեան վերաբերեալ ծրագիր մը պատրաստած է զոր պիտի մատուցանէ դատական նախարարութեան։

Ժընեւի օսմանեան նորընծայ հիւպատոս Խալիլ պէյ մեկնեցաւ յիւր պաշտօնատեղին։

Կը կարծուի թէ Փիլիպէի ռուսական հիւպատոս Պ. Սորոխին որ այժմ Պետրպուրգ կը գտնուի արձակուրդով, այլ ևս չպիտի վերադառնայ, և Պ. Խուլօբոֆ պիտի յաջորդէ նմա։

Բէժիի ընկերութեան վարչական խորհուրդն իւր վերջին նստին մէջ ընդունած լինելով ընդհանուր տնօրէն Պ. Համիլթըն Լէնկի հրաժարականն, կը կարծուի թէ Պերթեաւ էֆէնտիին պիտի յանձնարարուի առժամապէս վարել ընդհանուր տնօրէնի պաշտօնը։

Գերմանական լրագրաց տեղեկութեանց նայելով, կոմս Սըլտուլ, Վիէննայի «Պրէսէ Ալլկէմայն» դրամատունն օսմանեան ծխախոտի Բէժիի ձեռնարկութեան մէջ, առաջին տարին 400,000 ֆիօրին, այսինքն 3,600,000 ղրուշի վնաս մը կրած է։

Տոքթէօր Բուսմարիանոս՝ Առողջապահական վարչութեան կողմէ Վան կը ղրկուի քննելու համար թէ առողջապահական գոհացուցիչ պայմանաց մէջ կը գտնուի՞ն Թուրքիա մտնող պարսկական կարաւանք։

Այս տնօրինութեան հարկ տեսնուած է քանի մ'ամիս առաջ Պարսկաստանի Համատան քաղաքի մէջ ծագած ժանտախտին պատճառաւ։

Իզմիրի պաշտօնական լրագրոյն մէջ կը գտնենք հետևեալ տեղեկութիւնները գաւառին տնտեսական վիճակին նկատմամբ։

1884-85 ելմտական տարւոյ մէջ, գաւառին հասոյթն եղած է 897,433 օսմ. ոսկի եւ ծախքը 271,290 ոսկի։ Մաքսատան եւ Թղթեալ հասութից գումարները նշանակուած չեն ասոնց մէջ։

Այս մէկ տարւոյ միջոցին, Իզմիրի գաւառէն Եւրոպա ղրկուած ապրանաց գումարն է 2,314,658 ոսկի, իսկ Ներմուծեալ ապրանք՝ 300,000 ոսկւոյ։ Եւրոպայէն բերուած ապրանաց գումարն է 2,314,658 ոսկի։

Իզմիրի նաւահանգիստը մտած են 5345 նաւ. եւ շոգենաւ., որոց 3507ն օսմանեան դրօշակ կը կրէին եւ 1838ն այլ եւ այլ օտար դրօշակներ։

Գաւառին մէջ շահագործուած այլ եւ այլ տեսակ հանքերն ունեցած են 150,000 ոսկւոյ արտադրութիւն։

Հանիայէն հետևեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն առ Մէսսէժէ, Կրէտէի գործոց նկատմամբ։

Երեսփոխանական ժողովոյ վերջին քուէարկութեան վրայ, որ կուսակալ Ֆոթիադէս փաշայի պաշտօնանկութիւնը կ'որոշէր, կարգ մը իրարու հակառակ զրոյցներ շրջեցան ժողովրդեան մէջ։ Օր մը լուր կը տարածուէր թէ Բ. Դուռը չընդունիր Ֆոթիադէս փաշայի հրաժարականն և հրամայած է նմա իր պաշտօնի գլուխը գտնուիլ և ժողովը լուծել։ Յաջորդ օրն այս լուրը կը հերքուէր և ուրիշ մը կը տարածուէր։ Ստուգութիւնն այն է որ ժողովոյ անդամոց կողմէ ի Կ. Պոլիս ուղղուած բազմաթիւ հեռագրաց պատասխան չառնուեցաւ մինչև անցեալ շաբաթ օր, յորում հեռագիրը ծանոյց վերջապէս թէ Վեհ. Սուլթանը կ'ընդունէր կուսակալին հրաժարականը, բայց թէ այս վերջինը պարտ էր կղզին կառավարել ցժամանումն իւր յաջորդին։

Ամսոյս 13/25ին, Երեսփ. ժողովոյ կողմէ կարգեալ Յանձնախումբ մը հիւպատոսարաններն այցելեց, յայտնելով թէ չեն ընդունիր զԱտոսիտէս փաշան եթէ ընտրուի, և խնդրելով հիւպատոսներէն որ այս որոշումն հեռագրեն ի Կ. Պոլիս։ Ասոնք հիւպատոսարանէ մը մերժուեցան։

Դժուար է բացատրել թէ ինչ է պատճառն որ Երեսփ. ժողովն այս տեսակ որոշում մը տուած է Ատոսիտէս փաշայի նկատմամբ, որ երկար ժամանակ կեցած է ի Կրէտէ, նախ կեդրոնական կառավարչի և ապա կուսակալի պաշտօններ վարելով։ 1878էն, ապստամբութենէն յետոյ, մեծ դեր կատարած է և կարելի չէ ուրանալ այն կարևոր ծառայութիւններ զորս մատուցած է երկրին։ Վստահ եմ թէ ժողովուրդն համակարծիք չէ երեսփոխանական ժողովին, ոմանք մինչև իսկ շատ աւելի առաջ կ'երթան, ըսելով թէ Ֆոթիադէս փաշայի պաշտօնանկութեան խնդրոյն մէջ ալ Երեսփ. ժողովին համակարծիք չէր։

Կղզւոյն արևելեան մասի բնակիչք յոյժ զայրացած են Ֆոթիադէս փաշայի նկատմամբ Երեսփ. ժողովոյ բռնած ընթացքէն։

Արաբկիրէն ազգային մը հետևեալը կը հաղորդէ մեզ հրատարակելու խնդրանօք։

Մեր հայրենակիցներէ ստացուած նամակներէ կ'իմացուի թէ Ս. Զատկի տօնէն ի վեր Արաբկիրի մէջ և շրջակայքը կաթիլ մ'անձրև եկած չլինելով ապրիլ 22 ուրբաթ օր քաղաքին գայմագամութեան կողմէ պաշտօնապէս հրաւէր կը կարդացուի իսլամ և ոչ-իսլամ ժողովրդոց հաւաքուիլ ելնել։ Նոյն օրէն սկսեալ շուկաներն ամբողջ գոցուելով համայն ժողովուրդն երեք օր շարունակ կը դիմէ սրբազան վայրեր Աստուծոյ գթութիւնն հայցելու։ Երրորդ օրը կիւրակի երբ խուռն բազմութեամբ Ս. Գէորգայ ուխտատեղւոյն ընդարձակ դաշտին վրայ խմբուած էին և դեռ չէին աւարտած իրենց օրհնութիւններ, Աստուծոյ անհուն ողորմութեամբ յորդառատ անձրև մ'կ'սկսի տեղալ քաղցեալ ժողովրդին վրայ, յորոց ամէն մէկը մանուկ մը հաճոյք մ'կ'զգայ մինչև իրենց տուներնին թրջելով. յետ որոյ ի նշան իրենց գոհունակութեան ամեն թաղերէ նուէրներ հաւաքելով զոհեր կը պատրաստեն եւ Ս. Գէորգայ ուխտավայրի վրայ շատ մը գառներ կը զոհուին. մեր թուրք հայրենակիցք եւս առանձինն ոչխարներ զոհելով աղքատաց կը բաշխեն։

Այսպէս ցորենին գինն որ 15-16 օխայ կը հշէ, 11 ղրուշէն մինչ 17 բարձրացած ըլլալով, եթէ ութ օր եւս անձրև չը տեղար մինչև 25 ղրշ. բարձրանալն ալ հաւանական էր։

Այժմ շնորհիւ այդ անձրևի շարունակութեան, գինը 14 ղրշ. եղած է և իջնալն ալ յուսալի։

Ղալաթիոյ ոստիկանութիւնն այս օրերս ձերբակալեց Թիւրէքճի-Դապախանէ կողմերը սրճարան բանեցնող Հասան անուն անձ մը, որ Անատոլուէն և Սեւ ծովու նաւահանգիստներէն եկող աղքատ ուղևորները ճանբու ելնելու պատճառաւ պարտական ընելով իրեն, 30—40 օր իւր սրճարանին մէջ փակ կը դնէր զանոնք։ Մի և նոյն պատճառաւ ժամանակէ մ'ի վեր այդ սրճարանին մէջ մնացած էին Բաղէշցի Հօմբօ և Վարդան անուն երկու աղքատներ։

Կրէտէէն կը գրեն թէ Քէնուրիօ գաւառակին մէջ հողագործ մը իւր արտը փորած ատեն երկու մարմարեայ արձան գտեր է, որոց մին 500 օխա ծանրութիւն ունի և կը կրէ դաւազան մը, որոյ ծայրն ոտքին վրայ յենած է. կը կարծուի թէ այդ արձանը մինչև ցարդ գտնուածներուն հնագոյնն է։

Սելանիկէն հետևեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն։

Ֆրանսացի երկրաչափ Պ. Րընէ Լըֆէվր՝ ներկայացուցիչ Պ. Վիթալիի, այս տեղ հասաւ և ֆրանսական հիւպատոսին միջոցաւ կուսակալին ներկայանալէ յետոյ Ուսքիւպ գնաց ուսումնասիրելու համար այդ քաղաքէն ի Վրանիա երկաթուղւոյ միացման գծերու աշխատութիւններն։ Այս գիծ գրեթէ 80 քիլոմեթր երկայնութիւն պիտի ունենայ։

Կաժօվիկ—պուլղարաց երէցն զոր տեղական կառավարութիւնը չէր ուզեր պաշտօնապէս ճանչել, վերահաստատուեցաւ վերջապէս իւր պաշտօնին մէջ։ Գալով մէթրոպոլիտաց խնդրոյն, այդ միշտ առկախ կը մնայ։

Մանիսայի մէջ նորակառոյց հիւանդանոցի մը բացման հանդէսը տեղի ունեցեր է այս օրերս։ Այս հիւանդանոց գեղեցիկ դիրք մ'ունի, ընդարձակ պարտէզի մը մէջ և կը պարունակէ 120 անկողին։

Րըվիւ Օրիանթալ (Արեւելեան Հանդէս) ի վերջին թիւը կը պարունակէ.
Ֆրանսուա Քօբէ. — Լուի Թիէրսըլէն.
Արեւելեան նկարագիր. — Ա. տէլ Լօռ.
Պարսկական Թատրոն. — Ալպէր Քոլէզ.
Զինական երգ. — Ա. Թոլուօ.
Ալճերիա — (ցեղաբանական ուսումնագիծ). — Ժ. Սուհէյլ.
Մայիս մէկ — (նորավէպ) Շ. Ֆէօյէ.
Յօ և Լիւսէն (երգ). — Նէօմա տ'Անժէլէ.
Արաբական վէպ. — Էրզօղլու Թէվֆիք պէյ (թարգմ. Յ. Ասճեան)
Ուսումնասիրութիւնք Մովսէս Խորենացւոյ վրայ. — Օ. Թոմօ.
Սաֆօ (քերթուած). — Լ. Բոբէն.
Կեանքն ի Փարիզ. — Լուի Էնօ.
Բերայի Սուրհանդակ. — Ֆօբլէնօ.

Երէկ Թրիէսթէի շոգենաւին մօտերն, առագաստանաւ մը մակոյկ մը զարնելով ընկղմեց զայն, սակայն նաւավարը կրցաւ ազատիլ։

Եէտի-Գուլէի կողմերը Միրախոր թաղին մէջ բնակող Նէճիպ անուն գործաւորի մը կինն երէկ գիշեր երեք զաւակ ծնաւ։

Անցեալներն Քիրէճ Քաբուսի առջևներն ընկղմեալ թուրք նաւավարի մը դիակն երէկ գտնուեցաւ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ

Հիմնական Կանոնագրին 29րդ յօդուածին համաձայն, բաժնետէրաց տարեկան Ընդհ. Ժողովը տեղի պիտի ունենայ 1885 յունիս 23ին երեքշաբթի ժամ 1ին ի Լոնտոն, Քանոն Սթրիթ, Ճերմինիուս Օթէլ՝ Մատակարարին տեղեկագիրը լսելու, 1884 տարւոյ հաշիւներն ընդունելու, բաշխելի շահաբաժինն որոշելու և ընդհանուր Մասնախմբէն ելնող անդամոց տեղ նոր ընտրութիւն կատարելու համար։

Հիմնական Կանոնագրին 27րդ յօդուածին համաձայն, Ընդհ. Ժողովը կը բաղկանայ առ նուազն 30 արժէթուղթ ունեցող բաժնետէրերէ, և մասնակցելու համար՝ այս վերջինք պարտին իրենց արժէթուղթերն յանձնել ընկերութեան գլխաւոր կեդրոնատեղւոյն ի Կ. Պոլիս, կամ իւր զանազան մասնաճիւղոց և գործակալութեանց, առ նուազն 10 օր առաջ գումարման թըւականէն։

Կ. Պոլիս, 13 մայիս 1885

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՕՐՍԱ

Ղալաթիա, 18 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ պանքայի)	110 7/8
3 » » » (վաճառկնին)	110 1/2
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 80
» » » (վաճառկնին)	22 87 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քոնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի	17 28
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	17 29
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	17 32
Բարձրագոյն գին		17 33 1/2
Նուազագոյն »		17 32
Կէս օրին		17 33
փոխառութիւն 1858) 1862)	A. Սէրի Դ. Կ. Ա. Ռ.	32 20
» 1860) 1863) 1872)	B. » Կ. »	18 10
» 1865) 1869) 1873)	C. » Դ.	17 30

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ երեկոյին գոցուեցաւ	70 30
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	71 5
Կէս օրին	71 5

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Գ. Կ.	Անգլ. Լր.	3 12
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	6 35
Պանք տը Գոնս	» »	» »	5 —
Սօս. Հանձ. է վալէօր	» »	» »	3 30
Թրամուէյ	» »	» »	270
Ռումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	43 25
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		»	61

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 34
Անգլիական ոսկի	»	110 22
Բօլ Իմբէրիալ	»	90 8
Քրէմից	»	51 15
Ռուսական Թղթադրամ	»	8 95
» արծաթ	»	89 30
Ֆիօրին	»	9 —
Մէճ. արծ. (տուրք.)	»	108 02
Վ. էյնոց	»	102 35
Հինգնոց	»	102 25
Մէթալիք	»	98 20
Բէշլիք	»	—
Բօլթալըք	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

Լոնտոն, 29 Մայիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	100 3/4
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 1/4
» » » գոցուեցաւ	16 1/4
» » » Ա.	32 3/8
» » » Բ.	18 1/4
» » » Գ.	16 1/4
Օթոման 1871	66
փոխառութիւն 1877	78
Պանք Օթոման	11 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	95
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	63 3/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	84 1/8
Տայրա Սանիէ	60 1/2
Դոմէնիալ (փոխառ. Րօշիլտ)	84 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	—
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 386

Վիեննա, 29 Մայիս, ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 20
Օսմանեան երկաթուղի	24 —

Բարիզ, 29 Մայիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	108 90
» » 3 %	80 30
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 40
» » » գոցուեցաւ	16 35 (*)
» » Սէրի Բ.	18 10
» » Գ.	16 30
Օսմանեան երկաթուղի	42
» Բէժիի բաժնեթուղթ	—
Պանք Օթոման	538 75
Գրէտի Լիոնէ	533 75
» Ֆօնսիէ	1340
Բաժնետոմս Լիոնի	1242 50
Սուէզի ջրանցք	2075
Ռուսական 5% 1877ի	99 1/4
Իտալական Ռանթ	95 50
Եգիպտական միացեալ	318 75
Սպանիական (արտաքին)	59 1/2
Բրիօրիթէ թուրք	381 25
3% Հելլենական	338 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 19

Ամստէրտամ, 29 մայիս

Հոլանտայի Պանքան 2 1/2 % որոշեց իւր տոկոսը

ՀԵՌԱԳ. ԼՈՒՐԵՐ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ

Պէրլին, 29 մայիս

Վիլհէլմ Կայսրը փամփուշտի հիւանդութիւն ունի. բայց մօտալուտ վտանգ չերևիր։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

ՄԱՐԶՈՒԱՆ

Մայիս 2.—Վիճակիս ազգ. գործոց կացութիւնը շատ դժբաղդ և ցաւալի է։ Մարզուան և Ամասիա՝ ինչպէս ունէին ժամանակաւ Նշանեան և Հայա-Եղեան կուսակցութիւններ, այժմ ալ ունին Պօղոսեան և Ապօզեան կուսակցութիւններ։ Առաջնորդ. հայրն կղզիացեալ դիրք մը բռնած է։ Վախնալով զի մի գուցէ խառնակութիւնք և շփոթութիւնք տեղի ունենան, կը քաշուի կազմակերպելէ թէ՛ տեղւոյս, թէ՛ Ամասիոյ և թէ՛ այլոց տեղեաց ազգային մարմինները։

—Ամիսներէ ի վեր աղջկանց դպրոցի շինութեան համար սկսուած հանգանակութիւնն դեռ չէ կրցած աւարտիլ, և եղածն ալ թուղթի վրայ միայն մնացած է, այն պատճառաւ որ ժողովուրդն ապահով չէ թէ իւր դրամը [illegible]։ Բազումք կը կարծեն և կ'աւարտեն թէ փոխանակ չնչին գումարներն անկէ անկէ հանելու և չիւրերն ժողովելու աշխատելու, աւելի աղէկ է գերանները հանել, որոց օր առաջ յայտնուիլն որչափ ուշանայ, այնչափ կը կնճռոտի լուծումն։

—Սահակեան վարժարանի թէ՛ նիւթական և թէ՛ բարոյական խեղճ վիճակն բարւոքելու համար, ազգ. վարժարանաց տեսուչ հայրն փութացած էր ամիսներ յառաջ կոչում ընել ժողովրդեան ազգասէր դասին որպէս զի փութան այս վիճակին դարման տանելու։ Նախ դպրոցաց վիճակն հասկնալու համար քննութիւն մը տրուեցաւ Հայ. Տաճ. Դպր. լեզուաց, Թուաբանութեան և այլոց մէջ, յորս աշակերտք թէև 6—7 տարիներէ ի վեր կը ճգնին, աւաղ որ ոչինչ կրցած են շահիլ։ Ասոր վրայ տեսչութիւնն կը համոզուի ներկայ պաշտօնէութիւնն փոփոխել. պաշտօնէից ոմանց կուսակցութիւնն մեծ շփոթութիւններ հանելով, մասնաւոր դպրոցներ հաստատել ձեռնարկեցին, բայց չյաջողեցան։ Հուսկ ապա միաբանելով Սեբաստիոյ վարժապետ մը կոչեցին, որ թէև նախ խոստացած էր, բայց թուի թէ հակառակ կուսակցութիւնն նորէն դեր մը խաղացած լինելով, ուրիշ տեղ կ'անցնի։ Այսպէս ամիսներ անցնելէ յետոյ, ազգայինք յուսահատած իրենց զաւակաց բարեկարգութիւններէն և կ'ուզեն բողոքականաց և կաթոլիկաց վարժարաններն յղել իրենց զաւակներն, կրկնապատիկն տալով այն գումարին զոր կուտան ազգային վարժարանաց։

—Կաթոլիկ ազգայնոց կացութիւնն չ'արժեր խօսիլ անգամ, որովհետև իրենք բնաւ ոչ եւ է մասնակցութիւն չունին և ոչ մի ընդհանրական գործոց մէջ, զորս կը կատարեն Գրիգորեան հայք, որք եւ ազգային մանկտին որսալու համար լաւ մը հնարած են, մէկմէկ ջութակ տալով ձեռքերնին և զայն չալել սորվեցնելով, որ նոցա միտքն աւելի կը զարգանայ եղեր ի յառաջադիմութիւն»։

—Բողոքական հասարակութիւնն նախանձելի վիճակ մ'ունի, մանաւանդ դպրոցական. ունի, կանոնաւոր վարժարան մը թէ մանչերու և թէ օրիորդաց, նաև Թաղային դպրոցներ։ Ամերիկացի միսիոնարաց հաստատած Բարձրագոյն Վարժարանն մեծապէս նպաստած է իրենց, բայց իրենք այսօր չը գոհանալով կը խորհին Գոլէժի վերածել, որոյ համար երկար թղթակցութիւններէ և բանակցութիւններէ յետոյ Ամերիկացւոց հետ, վերջապէս սա որոշման կը յանգին որ եթէ Մարզուանցիք 1000 ոսկի տան, Ամերիկայի բարերարներն պիտի տան տասն հազար ոսկի։ Անմիջապէս ժողովելով տեղացի Բողոքական հայք, որք 110 տուն են, իրենց մէջէն 20 հոգւոյ չափ, հանգանակեցին 700 ոսկիէն աւելի, գանձուելու ապահով կերպով. Մնացեալ 300ն յԱմասիա և այլուր պիտի հայթայթեն։ Ասոր վրայ միսիոնար պատ. Րիկս որ համակրելի է յոյժ Հայոց մէջ կրթութեան ծաւալման, պաշտօն ստացաւ Ամերիկայի մէջ աշխատիլ այս գործին օր առաջ յաջողութեան։

—Այս տարի մեր գաւառին չոր բուկրսաւ, ինչպէս որ ձմեռն ալ շատ թեթեւ անցած էր։ Ամիս մ'ի վեր, գրեթէ երկիցս անձրևեց, ցորենն վրայ դրաւ և հասարակութեան մէջ շփոթութիւն սկսաւ, ուստի թուրք, հայ, և յոյն հասարակութիւնն աղօթքի ելան միահամուռ։ Հայք Խաչի-Լեռն գացին որ տեղէս 4 ժամ հեռի է և հոն Պատարագ մատուցին։ Կը լսենք թէ արտաքաղաքներն աղէկ անձրևներ տեղացած է։

—Վիճակիս գործերն ևս շատ շփոթ կացութեան ներքև են։ Սէֆ-Հաճի-քէօյ թէ դպրոցական և թէ ժողովրդեան վիճակը արգահատելի է, որք կուսակցութեանց և խռովութեանց մէջ կը ծփան։ Աղէ-Բուր-Հաճի-քէօյ որ 45 բնտանիք է աւելի Հայ կը կազմէ, չունի ոչ քահանայ մը և ոչ ալ վարժապետ մը։ Հօղլուպաշն եւս ուր կը գտնուի 15 բնտանիք, հոգևոր մխիթարութիւններէ բոլորովին զուրկ, յունականութեան մէջ ընկղմելու վտանգի մէջ է, որոց մէտրապոլիտն թէ դպրոց և թէ եկեղեցի շինել տուած է փառաւորապէս։ Վէզիր-Քէօփրի- վեր ի վայր կը յուզուի դեռ ևս անարժան քահանայի մը չհասատութեան շնորհիւ։

—Ինչպէս անցեալ տարի՝ այս տարի ևս ճէհրիի առատութիւն կայ. բայց աֆիոնը շատ անյաջող եղած է։

ԵԴԵՍԻԱ

Ապրիլ 29.— Վեհափառեան Սրբազան [illegible] հաստատութիւնը աւետող Պատրիարքարանէն աստ հասած հեռագրին վրայ, ըստ հրահանգի Տէր. Առաջնորդ Սրբազանին քաղաքիս և թեմական եկեղեցեաց մէջ ամսոյս 21ին՝ նախորդ Պատրիարք ողբացեալ Տ. Ներսէս Սրբազանի յիշատակին համար յատուկ «Հոգեհանգստեան պաշտօն» կատարուեցաւ, յորմէ յետոյ մի և նոյն օր սկսաւ անուան յիշատակութիւնն Նորընտիր Պատրիարք Ամեն. Տ. Յարութիւն Սրբազանի։

—Ամսոյս 22ին կարկուտք տեղացին աստ և քաղաքիս մերձակայ անհամար այգեստանեաց և անդաստանաց անդարմանելի վնաս պատճառեցին։

—Միևնոյն օր հանդիսաւոր կերպիւ աստ հասաւ տեղւոյս Նորընտիր զինուորական հրամանատարը, Վսեմ. Ֆէրիք Շուքրի փաշա։

Նորին Վսեմութիւնն երէկ յԱզգ. Առաջնորդարան եկաւ ի փոխադարձ այցելութիւն Տ. Խորէն Սրբազանի, որ 3—4 օր առաջ Նորին Վսեմութեան բարի գալուստ շնորհաւորելու գնացած էր։

— Ամսոյս 24ի գիշերը 3-4 տեղէ վէրք ստացաւ ասորի երիտասարդ մը, նոյն ազգի Ս. Գէորգ եկեղեցւոյն մօտ. Ցանցաւորք բռնուելով բանտարկեցան շնորհիւ այն աչալուրջ խուզարկութեանց, որոց կ'ըսուի թէ նոյն իսկ Վսեմ. կառավարիչն անձամբ մասնակցիլ բարեհաճած էր։ Վիրաւորեալոյն վիճակն յուսահատական է կ'ըսուի։

—Որպէս յաճախ կը պատահի, մօտերս նորէն Անազէ բռնած Թափառաշրջիկ Արաբք յարձակեցան Խառանական գիւղացւոց վրայ և կողոպտելով հեռացան այս վերջնոց վերաբերեալ ուղտ, ձի, ոչխար ևն։

ԱՌԱՋԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆՍ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

27 ՄԱՅԻՍ

Լոնտոն, ի՜նչ անհուն քաղաք։ Մարդ կ'ապշի երբ մտածէ թէ նա կրնայ պարփակել Կոստանդնուպոլսոյ պէս չորս ոստաններ եւ ունի մի բազմամարդութիւն որ կը հաւասարի ամբողջ հայ ազգին (4,000,000)։ Երբ խորհրդածութիւնն յաջորդէ զարմանքին, մարդ ոչ նուազ կ'ապշի յիշելով թէ այս աղօտ կղզի, ուր արեւն կը թուի լինել արեւի պատկեր, աճողած է շլացունել աշխարհի աչքերն իւր անհամեմատ փայլով։ Անգլիա, հողագունտին վրայ, չէ աւելի քան մի կէտ. այլ այս կէտ կ'արձակէ պատգամներ, եւ 300,000,000 հպատակներ կը խոնարհին իւր առջեւ։ Նա առատապէս օժտուած է երկաթով եւ գետնածուխով, որք կը կազմեն շոգենաւի ոսկրն եւ հոգին, որպէս Փիւնիկէ օժտուած էր Լիբանանի մայրիներով, որոցմով կը շինէր իւր նաւերն. ուստի կրցած է նկատել ծովն իբր իւր սեփականութիւն։ Լորտ Հէրվի կ'անցնէր Իտալիայի մի ճամբէն, ծովեզրին մօտ. երբ թաթխեց մասն ջուրին մէջ եւ ճաշակեց կաթիլ, աղաղակեց. «Ա՜հ, ա՜հ, ջուրն է աղի. ուրեմն այս ճամբ կը պատկանի մեզ։» Նուաճելէ յետոյ ծովն, բնական է նուաճել կղզիներ եւ ծովեզրներ, եւ ծովեզրէն թափանցել ներքնակողմն, երբ տեղացին չը գիտէ դիմադրել. այսպէս է որ Հնդկաստանի կայսրութիւնն կը յաջորդէ Մեծն Բրիտանիայի թագաւորութեանն։ Բաւ չէ գրաւել, պէտք է նաեւ պահպանել. Ալբիոն ստիպուած է ծովի եւ ցամաքի վրայ մարտնչել, աշխարհի չորս անկիւններին մէջ, պաշտպանելու համար իւր ընդարձակ կալուածներ, եւ պատմութիւնն կ'արձանագրէ իւր աղէտներէ աւելի իւր փառաւոր յաղթանակներ։ Մի ազգ, որ կը ստանձնէ պատուէրին դերեր, պարտաւոր է կազմակերպել նախ իւր ներքին զօրութիւն. բրիտանական ժողովուրդն կը ներկայանայ աշխարհի, քաղաքական, դատական եւ վարչական ընտիր կազմակերպով սպառազինուած։ Իւր սահմանադրութիւն չէ ստեղծուած մի երազատեսի գրասենեակին մէջ, այլ ծնած եւ զարգացած է հանրային կեանքին հետ, յարգելով անցեալն եւ հիւրընկալելով նորութիւններն։ Գործադիր իշխանութիւնն զետեղուած է վեհապետի աջին տակ, այլ նախարարներն կը վարեն այդ իշխանութիւն, զի լոկ իրենք պատասխանատու են խորհրդարանին առջեւ։ Օրէնսդիր իշխանութիւնն կը պատկանի խորհրդարանին եւ վեհապետին. երբ երեսփոխաններն եւ լորտերն քուէարկեն մի օրինական տրամադրութիւն, վեհապետն կը նուիրագործէ 'զայն, եւ տրամադրութիւնն կը լինի գործադրելի օրէնք։ Հանրային պաշտօնութիւններն կը համապատասխանեն սահմանադրականութեան մտատիպարին. ամեն քաղաքացի կրնայ տալ խորհրդարանին մի աղերսագիր ուր նշանակէ իւր պահանջումներ, Թերթերն հաւաքապէս կը կատարեն նոյն գործ, անխափան արտայայտելով ժողովուրդի կամքն, եւ մամուլն կը քննադատէ ամեն գործ եւ գործիչ, մանաւանդ որ ամեն անհատ կրնայ հրատարակել գիրք եւ օրագիր առանց խնդրելու հրաման կամ թոյլտուութիւն։ Դատական մեքենայն, թէեւ հին սովորոյթներով խանգարուած, կ'ապահովէ արդարութեան բաշխումն, պահպանելով ամբաստանեալի պատիւն։ Ընտանիքի կազմութիւնն չէ ենթարկուած ոեւէ կաշկանդի, եւ ամեն չափահաս կրնայ ամուսնանալ, առանց խնդրելու ծնողի եւ ազգականի հաւանութիւն. տեղացւոյն համար ոչ նուազ ազատ է սեփականութիւնն, 'զոր օրէնքն զերծ կը պահէ դանդաղ ձեւակերպութիւններէ։ Ցամաքային եւ ծովային բանակներն, խաղաղութեան ժամանակ, կը բաղկանան կամաւորներէ. ասոնք կ'երդնուն հաւատարմութիւն եւ կը ստանան պետութենէն թոշակ եւ այն կարմիր համազգեստ որով կը զգլխեն կիներն, ամեն արտաքին փայլի սիրահար. սակայն, պատերազմի ժամանակ, 16-60 տարէկան ամեն հպատակ պարտաւոր է դիմել զէնքի։ Եկեղեցական կացութիւնն կանոնաւորուած է, և Անգլիայի Դրամատունն, որ ամրակուռ եւ տխրերանգ շէնքն կը ծանրանայ ոստանի սրտին վրայ, կը դառնէ հանրային եկամուտներն եւ կը կատարէ հանրային ծախքերն։ Այս երկրի մէջ, ուր սովորական աղքատութիւն կը նմանի ոսկեբլուր հարստութեան առջեւ, թշուառներն կը ստանան կանոնաւոր նպաստ, թէեւ թշուառութիւնն չը լինի արմատախիլ։ Կրթութիւնն կը զարգանայ այնպիսի եղանակներով 'զորս երկարօրէն բացատրած եմ Մասիսի մէջ (1882—1883)։ Կրօնն ունի հզօր ազդեցութիւն, զի մտած է հանրային բարքերին մէջ եւ զի կղերն կը զգուշանայ գործածել Աւետարանն իբր դիմակ։ Տեղական վարչութիւնն կը յենու մի ընտիր ոստիկանութեան վրայ. ընդհանրապէս ձրի պաշտօնեայներ կը ստանձնեն 'զայն, երբ ընտրուին քուէով. թէ հրաժարին, կը նկատուին դասալիք և կը դատապարտուին տուժել 50-100 անգլիական ոսկիներ։ Այս ազգի լեզուն մշակուած է յատուկ խնամով, արձակի եւ ոտանաւորի մէջ. քերականութիւնն է համեմատաբար պարզ եւ դիւրին, եւ գրականութիւնն ճոխ և ընդհանրապէս բարոյալից։ Սակայն նկարչութիւնն և արձանագործութիւնն չեն կրցած առնուլ մի մեծ թռիչ, գուցէ զի բողոքականութիւնն է պատկերամարտ. ճարտարապետութիւնն, փորագրութիւնն եւ երաժշտութիւնն չեն կրցած արտադրել անմահ հրաշակերտներ, զի ժողովուրդն է յոյժ դրական եւ կլիման նուազ բանաստեղծական։ Այս պարագայ կը հաստատէ թէ ոչ մի ազգ կրնայ լինել կատարեալ, թէ մարդկային առաջդիմութիւնն կ'օգտի ամեն ցեղի սեփական յատկութիւններէն եւ թէ հետեւապէս աններելի է ջնջել ազգութիւններն, մեծ կամ փոքր։

Կը մեկնինք Չէրին-Գրօսի հոյակապ կայանէն եւ կը հասնինք Տօվըր։ Շոգենաւն կը ճեղքէ դժնեայ Մանշի մռնչուն կոհակներն եւ կը հանէ Գալէի, ուստի շոգեկառքն կը տանի ըզ մեզ Ամիէն եւ վերջապէս Բարիզ։ Ուղեւորութիւնն տեւեց հազիւ 11 ժամեր, անգլիական ոստանէն մինչեւ Փռանսականին։ Արուեստահանդէսն բացուած է արդէն, եւ մեծ պանդոկներն լի են այցելուներով։ Հազիւ կրցանք գտնել օթեվան մի երկրորդական պանդոկի մէջ, Օթէլ Տօռէֆ••։

28 ՄԱՅԻՍ

Սէն-Օկիւսդէն եկեղեցին, 'զոր Պալթար շինած է, կրնայ նկատուիլ Բարիզի սիրուն շէնքերէն մին։ Վեհ մուտք. արձանազարդ ճակատ, ուր փորդաձեւ սիւնաշարակն կը բացուի մի անհուն աչքի պէս. երկաթէ գմբէթ, 'զոր խաչն կը պսակէ և գեղեցիկ պանդախտուններ կը պաշարեն աջէն և ձախէն։ Ներքնակողմն է վայելչագեղ և աւագ խորանն շնորհալի։

Ջագիր արարածներ կ'ողողեն փողոցներն, աւելի քան Լոնտոնի մէջ։ Բարիզ բացած է, քաղաքակրթութեան արուեստահանդէսին հետ, մոլութեան արուեստահանդէսն, որ կը նսեմացունէ 'զայն։ Այնքան քարոզներ և այնքան հատորներ չ'են կրցած հաստատել առաքինութեան թագաւորութիւնն, և բարոյական բորոտութիւնն կը սպառնայ մնալ յաւիտեան անբուժելի։

29 ՄԱՅԻՍ

Կամպէդդա կը բնակի մի համեստ տունի մէջ, որ ներքնակողմն է ոչ նուազ համեստ, իբր թէ նա լոկ լեզուին համար պահած լինի ամեն զարդ և պերճանք։ Փարատաղարն է ուժիմ, քաղաքավար և համակիր, որպէս ամեն Փռանսացի։

Աճա Մագ Մաօն, հանրապետական կառավարութեան միապետական նախագահ։ Նա կառքով կ'անցնի Կառն-դՕդէլ սկայ պանդոկին առջեւ, նուազ փայլով քան մի ռէֆ դեսպան Կոստանդնուպոլսոյ մէջ։

Կ'այցելենք Տիեզերական Արուեստահանդէսն։ Ի՜նչ չքնաղ յաղթանակ Փռանսական հանճարին համար։ Թռօքատէրօյի անխոնջ շէնքին մօտ, անգլիական մեքենայներն կը փայլին, արհամարհելով ամեն մրցում։ Սգաւոր Տաճկաստանէ զատ, որ մերժած է մասնակցել Արուեստահանդէսին, գրեթէ ամեն անկախ երկիր ունի անդ իւր բաժին, որպէս ամեն արուեստ իւր հրաշակերտներ։ Ռուսաստանի սրահին մէջ, կը տեսնենք Յովհաննէս Այվազովսկիի հիանալի ծովանկարներն. եւրոպացի այցելուներն չը գիտեն թէ այս հոյակապ արուեստագէտ կը պատկանի հայ ցեղին, և բոլոր աշխարհ կը կարծէ 'զայն մի հարազատ Ռուս։

Գիշերն, Սքէթին-Ռինքա կէս-անգլիական հաստատութիւնն կը լցուի հանդիսականներով։ Երաժշտութիւնն կ'ոգեւորէ սրահն իւր վառ չեշտերով, մինչ երկու սեռէ սահողներ, անուաւոր տրեխներով զինուած, կը թռչին սալայատակին վրայ հազար և մի կամաձեւ և շնորհալի ձեւերով։

30 ՄԱՅԻՍ

Կ'ընթրենք Գէորգ Բարազճեանի գերդաստանին հետ։ Նշանաւոր Հայեր և Հայուհիներ կը սփռեն հրապոյր սեղանին վրայ։

Այժմ, տանք մի մանրավէպ, անտիպ որպէս ամբողջ ուղեւորական օրագիրս։

Կէսգիշերին մօտ, հարկ եղաւ հեռագրել Կոստանդնուպոլիս։ Մի ազգային և ես պիտի պատրաստէինք հեռագիրն. ուղեկիցս որոշեց չը սպասել մեզ և հեծաւ կառք, վերադառնալու համար պանդոկն, որ 'ունէր հինգ վայրկեանի հեռաւորութիւն։ Յայտնեցինք կառապանին թէ նա պիտի երթար Օթէլ Տօռէֆ••, 14, Սիդէ տ'Անդէն, թէ էր օտար և թէ չը գիտէր ոչ Փռանսերէն և ոչ ուրիշ եւրոպական լեզու. կրկնեցինք և կառապանին կրկնել տուինք հասցէն մի քանի անգամներ, յարելով թէ ինք պարտաւոր էր գոց անել 'զայն, զի, թէ մոռնար, ուղեկիցս չը պիտի կարենար յիշեցունել հասցէն։ «Լաւ, լաւ, պարոններ, պատասխանեց մեզ կառապանն. ես գիտեմ այդ պանդոկ. հեռի չէ աստի։ Կ'ասէք թէ Սրբազանն չը գիտէ Փռանսերէն. արդեօք գիտէ՞ տալ ստակ, կը ճանաչէ՞ մեր դրամներ։ — Այո, այո, յարեց ուղեկիցս. քաջ գիտեմ վճարել. պիտի տամ քեզ մի Փռանք։» Եւ կառքն սրացաւ։

Պատրաստեցինք հեռագիրն։ Կառն-դՕդէլի հեռագրատունն փակուած էր, զի կէսգիշերն անցած էր արդէն. ստիպուեցանք երթալ Մադլէնի հրապարակն։ Յանձնելէ յետոյ հեռագիրն, վերադարձայ մեր պանդոկ, ուր ուղեկիցս չ'էր հասած դեռ։ Զարմանք և կասկած պաշարեցին 'զիս։ Երբ կը պատրաստէի երթալ փնտռել ուղեկիցս անսահման ոստանին մէջ, նա հասաւ քրտնաթոր և տժգոյն։

«Ի՞նչ պատահեցաւ, Սրբազան։

—Կառապանն մոռցաւ հասցէն և մոլորեցաւ։ Մի անվերջ կառարշաւէ յետոյ, ստիպուեցայ իջնել կառքէն։ Զարմանքին առաւ ինէ չորս Փռանք, առարկելով թէ ուղեւորութիւնն տեւած էր երկար։ Որոշեցի գտնել մեր պանդոկ, ոտքով շարունակելով ուղին։ Զարնեցի քանի մը դուռներ, այլ առանց կարենալու նշմարել մեր փողոց։

—Կառապանն անշուշտ ստակի համար խաղացած է այդ խաղ։ Անզգամն։

—Վերջապէս, որոշեցի կառքով փնտռել մեր պանդոկ, որպէս զի դէթ չը լինէի վաստակաբեկ։ Նշմարեցի մի նոր կառապան և պոռացի գօշ, գօշ, որպէս լսած էի քեզնէ։

—Հայրիկ, ես կ'ասեմ քօշէ, և ոչ գօշ։ Քօշէ կը նշանակէ կառապան, մինչ գօշ կը նշանակէ խոզ։

—Խո՞զ... Ես գիտեցի թէ կառապանն բարկացաւ, և խոյոն բերանիս վրայ դրի ցուցամատս. հասկցաւ թէ չը գիտեմ Փռանսերէն։ Հարկ եղաւ բացատրել անոր մեր փոքր պանդոկ։ Կարդացած եմ Վիգդօռ Իւկօի Թշուառներին մէջ, որ կը պարունակէ Բըդի-Ժեավէրի պատմութիւնն ալ, թէ Բըդի կը նշանակէ փոքրիկ. յիշեցի նաեւ Լոնտոնի օսմ. դեսպանի անունն, Միւզիւրիւս բաշա, և գոչեցի կառապանին. Բըդի Օթէլ Մէ՜զիւրիւս։ Փռանսացին ձեւացուց հասկանալ, և կառարշաւն սկսեցաւ։

—Հայրիկ, ընդհատեցի, այս պանդոկի անունն է Օթէլ Տօռէֆ••։

—Մոռցած էի, շարունակեց։ Բացի կառապանին պատուհանն և սկսեցայ դիտել մի առ մի այն շէնքեր այդ առջեւ կ'անցնէինք։ Ճանաչեցի վերջապէս մեր պանդոկ և իջայ կառքէն, վարձատրելով կառապանն, որ ազատեց 'զիս մի այսպիսի տագնապէ։»

Վերջին Երեկոյ Փռանսայի մէջ։ Զննելէ յառաջ նորանոր տաճարներ, յիշենք այն աւագ դեր 'զոր այս գեղեցիկ երկիր խաղացած է աշխարհի մէջ։ Զուարճասէր եւ ազատասէր Գալլիացին կը յաջորդէ Փռանսացին, ժառանգելով և կատարելագործելով իւր նախորդի բոլոր յատկութիւններն և բոլոր թերութիւններն։ Նա, ուժիմ այլ թեթեւ, կը զեղծի համոյքներով, կը սրէ կիրքերն և կը ծաղկեցունէ մոլութիւններն. նա, ազատամիտ այլ անկարգ, չը գիտէ բարեփոխել բարքերն և կը նախընտրէ գործել յեղափոխութիւններով և պետական հարուածներով։ Այսպէս է քաղաքացին, թէեւ անժխտելի է որ գեղջուկն դեռ կը սիրէ աշխատանք, խնայութիւն և խաղաղութիւն։ Բարիզ է մի Աթէնք ուր արուարձաններն լինին Կապուա և Սոդոմ, և Փռանսացին, Եւրոպայի շփացած մանուկն, է մի տեսակ Ալկիբիադէս. այլ ապերախտութիւն է ուրանալ այն անգին ծառայութիւններ 'զորս Փռանսա մատուցած է եւ կը մատուցանէ քաղաքակրթութեան դատին։ Այս համակիր ցեղի պայծառ լեզուն, թափանցելով ամենուրեք, կրցած է ծաւալել գիտութիւնն ամեն ընկերական խաւի մէջ, եւ իւր բազմակողմանի գրականութիւնն, որ մտքերն իսկ լի է ոսկոյ հատիկներով, սփռած է նոր գաղափարներն ամբողջ հողագունտին վրայ։ Այս ազգ փշրած է ամեն լուծ, բռնակալական, աւատական, կղերական եւ ընկերական, հանդիսանալով մերթ դահիճ եւ մերթ նահատակ. նա չայլած է իւր արիւն, խորտակելու համար ստրկութեան շղթայն. և թէ այժմ ժողովուրդներն կը շնչեն աւելի ազատ, պարտաւոր են օրհնել այն խիզախ Փռանսացիներ որք ստանձնեցին մարդկային փրկութեան խաչակրութիւնն եւ քանդեցին ամեն պատուար, բոլոր աւերակին տակ գտնելով իրենց գերեզմաններ։ Եսութիւնն այնքան բնական է Ադամի սերունդին որ պէտք է լուսապսակով շրջապատել ամեն անձնուէրի ճակատն. և Փռանսայի հանճարն պիտի ճառագայթէ յաւիտեան, խաւարին դէմ ջահ, փոթորկին դէմ փարոս։

Վաղ առաւօտ պիտի մեկնինք Հանրապետութեան հողէն, ողջունելու համար մի նոր երկիր, Պէլժիգ։

ՄԻՆԱՍ ՉԷՐԱԶ

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ՔԱՐԻ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԳՈՐՏ

Փռանսական Լա Նաթիւռ շաբաթաթերթին մէջ, Պ. Բոմ, խօսելով գորտերու վրայ, կ'ըսէ թէ Տոֆինէ գաւառի գիւղացիներէն յաճախ լսած էր քարի մէջ կենդանի գտնուած գորտերու մասին։ Այսպիսի պատմութիւնք այնքան անհաւատալի կը թուէին, որ ուշադրութիւն իսկ չէին գրաւեր, բայց Պլուայի թանգարանի մը մէջ գտնուած տեղեկագիր մը, որ կը հաստատէր գիւղացւոց պատմութեան ճշդութիւնը, ստիպեց զՊ. Բոմ լուրջ նկատողութեան առնուլ գորտերու կենաց այս տարօրինակ երեւոյթը։ Իւր ձեռնարկած հետախուզութիւնք հաստատեցին տարօրինակ երեւոյթի ճշմարտութիւնը, և գտաւ որ իրմէ առաջ այլ եւ այլ գիտական անձինք աւելի քան երեսուն փորձեր կատարած են այս մասին, զորս կը ներկայացնենք ըստ ժամանակագրական կարգաւ։

Գէորգ Ակրիքօլի, որ 1546ին կ'ապրէր, կ'ըսէ թէ Իմպերիի և Մանսֆէլտի մէջ շատ անգամներ կենդանի գորտեր կը գտնուէին բոլորովին ամրացած քարերու մէջ. ի Թուրինգ եւս ջաղացքի մը երկանաքարը կոտրած ատեն, մէջէն կենդանի գորտ մը հանեցին։

Ամպրուազ Բարէ իւր Եօթը գրքին մէջ կ'ըսէ. «Այգիիս մէջ, երբ ամուր քար մը կը կոտրէին, կտորներէն միոյն մէջ գտան կենդանի մեծ գորտ մը. և ըստ որում քարը ոեւէ ծակ չունէր ամենեւին, չափազանց զարմացայ թէ ինչպէս ծնած, աճած է և կ'ապրի այս կենդանին։ Այս առթիւ քարհատն ըսաւ թէ զարմանալու ոչինչ կայ, թէ ինքն բազմաթիւ անգամներ գտած է գորտեր այնպիսի քարերու խորերն որք ամենափոքրիկ ծակ մը իսկ չունէին։»

Ռիշարտսըն 1798ին [illegible] տ'Անկլըթէռի մէջ գրած է. «Ութ տարի առաջ երբ կը գրէի քարի մէջ գտնուած գորտի մասին, անձամբ ներկայ էի քարը կոտրելուն. տեսայ կենդանին և քննեցի այն տեղն ուր նստած էր։ Այդ տեղը քարի կեդրոնն էր և հասարակ աչքերով անկարելի էր տեսնել դէպի դայն տանող ամենափոքր ծակ մ'իսկ»։

Դրանէյ շատ մը դէպքեր կը յիշատակէ այս մասին։ Կ'ըսէ թէ ինք տեսած է կենդանի գորտեր հանելը մեծամեծ ծառերու խոռոչ բուներէն և անկարող է եղած գիտնալ թէ ո՞ւսկից ինկած են անդ։ 1760ին եւս Բէնսի պալատին մէջ գորտ մը գտան։ Այս մասին այն համոզման էկան թէ գորտը պատի շինուելէն, այսինքն 40 տարիէ ի վեր բանտարկուած կը մնար անդ։

1851ի յունիսի 23ին, երեք գործաւորներ Պոսի բարձրութեան վրայ Պլուայի կայարանին քով ջրհոր մը կը փորէին, 19 մեթր խորութեան վրայ տեսան կրով ծածկուած կեղեւ մը. զայն երկու կտոր ընելու միջոցին աճապին գորտ մը գտան որ խոյոն սկսաւ փախչել, բայց գործաւորք բռնեցին զայն և նորէն իւր նախկին տեղը դրին։ Մօն հետաքրքրաշարժ կեղեւը նախկին տեղը դրին ծածկելով զայն հողով. այս կացութեան մէջ մնաց մինչեւ յունիս 27. ապա քաղաքը տանելով Մաթօնի ցոյց տուին և այս վերջինս ներկայեց զայն Պլուայի գիտական-գրական ընկերութեան, որ յանձնախումբ մը կազմեց քննելու համար այս նշանաւոր գիւտը։ Ապացուցեցաւ որ գտնուած գորտը Փռանսայի մէջ յոյժ տարածուած մէկ ցեղին կը պատկանէր և 15 կրամ կը կշռէր։ Երբ կեղեւի վերին պատեանը վերցուցին ամենայն զգուշութեամբ, գորտը նախ վազելու ոեւէ նշան ցոյց չտուաւ. բայց քանի մ'օրէ վերջ պատեանը բանալու ատեն խոյոն կը ցատկէր տեղէն և բաւական արագութեամբ կը վազէր չորս թաթերով։ Երբ փոքր պատեանին մէջ տեղաւորեցին զայն, խոյոն իւր առաջուան տեղը գնաց։ Այս գորտ ոչինչ կ'ուտէր և ոչինչ կ'արտադրէր։

Յուլիս 8ին կաշին փոխեց. Յուլիս 21ին, ընկերութեան անդամ Տօքթօր Մոնան ներկայեց զայն Փարիզի գիտութեանց Ակադեմիային, ուր նոյնպէս հետազօտութեան ենթարկեցաւ մասնախումբի մը կողմէ՝ որոյ անդամք էին Էլի դը Պոմոն, Միլն Էտուարտս և Տիւմէրիլ։ Սակայն խեղճ կենդանին երկար ատեն չվայելեց իւր գիտական աշխարհին մէջ ըրած յաղթանակն և շաբաթ մը հազիւ ապրեցաւ։

Յիշեալ ամեն փաստերը կը հաստատեն թէ կենդանի գորտեր կը գտնուին քարերու մէջ, ուր կը ծնին և որոնց կ'առնուն ամենափոքր անտեսանելի ծակերու միջոցաւ. սակայն կը մնայ գիտնալ թէ ինչ կերպով մտած են քարերու մէջ։ Անշուշտ կամ իբր սաղմ ներս մտած են քարին փոքրիկ ծակերէն և գաղարկութեան մէջ զարգացած և կամ հազարաւոր տարիներ առաջ սոյն քարերու կազմուելու ժամանակէն մնացած են անդ՝ ուր դադրած է կեանքն ինչպէս որ կը դադրի ժամացոյցը։ Այս բացատրութիւններն որքան ալ տարօրինակ երեւին մեզ, այսու ամենայնիւ չկայ ուրիշ բացատրութիւն մ'որ քան զայս ճշմարտանման լինի և հաւանական։

Օրլէանի իշխան Կերիանի առաջարկութեամբ փորձեր կատարուեցան այդ մասին։ Առանց նախադրութեան պատրաստութեան, շատ գորտեր ալապաստրի մէջ փակեցին և տասն ութ ամիս յետոյ նոյն մեծ մասը կենդանի հանեցին։ 1802ին Սէկէն, գիտութեանց ճեմարանի գլխաւոր Թղթակիցը, և 1824ին Ուիլիամ Էտուարտս Կերիանի փորձը յաջողութեամբ կրկնեցին։

Սէկէնի գորտերէն մի քանին ոչնչացան, իսկ նոցանէ մէկը տասներկու տարի յետոյ կենդանի գտնուեցաւ։ Ալապաստրը կոտրելու ժամանակ, կ'ըսէ Սէկէն, գորտ ուզեց թողուլ իւր նեղ բանտը, բայց չը կարողացաւ շարժիլ, ըստ որում մի թաթը ալապաստրի հետ միացած էր։ Երբ այդ մասն ալ կոտրեցին, գորտը [illegible] ցատկեց խոյոն։ Բոլոր շարժումներք կը ցուցնէին թէ գրգիռ նորա գոյութեան մէջ երբէք դադարում տեղի ունեցած չէր։

Կենաց դադարման այս նշանաւոր երեւոյթը միայն գորտերուն յատուկ չէ. այլ անոր կ'ենթարկին բոլոր կենդանիներն, մանրէներէն սկսեալ մինչեւ մարդը։ Սակայն որքան յայտնի է, չը կայ տակաւին ուրիշ կենդանի մը որ գորտին պէս կարող լինի ապրել և զարգանալ այսպիսի պարագայից մէջ. օրինակներն ալ տեսնուած չեն արդէն։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ

Ե. ՑՈՒՑԱԿ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԱՆ

Գումար Ա. Բ. Գ. և Դ. ցուցակներու. Օսմ. Ոսկի 569 ½

Երկուքական Օսմ. Ոսկի նուիրած են հետեւեալ Մեծ. Տեարք,

Ժ. Անանիաս, Ժ. Զմիւքի, Խաչիկ Ալլահվէրտի, Կարապետ Ինճիճեան, Հոլթէյն, Համազասպ Պալըքեան, Ճերպաշեան Կարլօս, Մամաս Սարայտարեան, Մանկասարեան Եղբարք, Մանուէլ Ալլահվէրտեան, Մանուկ Սըմբաթեան, Մէնախիմ Կալիքօ, Մ. և Մ. Մանուկեան, Մուրատեան Եղբարք, Յ. և Մ. Թաշճեան, Յակոբ Պէկեան, Յակոբ Գրճիկեան, Յարութիւն Մանուկեան, Յարութիւն Սահակեան, Յարութիւն Ֆրնտրգլեան, Նազարէթ Պաքալեան, Նիփոլ Վէնթուրա, Շապուրոֆ, Շնորհք Թաշճեան, Ոմն, Ոմն, Ոմն, Պետրոս Մերասէճեան, Պօղոս Փըրենկեան, Ռուբէն Սէմէրճեան, Սարաքիպօղլի, Սարգիս Աբրահամեան, Սիֆըրըր, Տ. Ալէքօ, Տիմիթրաքի Թօբանօղլու, Բիւզիւքեան Եղբարք, Բօնչէկիւլ Տատրեան և Ընկ., Բոսադ Ա. Նասիպեան, Օ. Սահակեան և Որդիք, Թ. և Տ. Վէրմաւաքի, Ֆրանսուա Ռոզոլոթօ, Փօսքոլօ Մանկօ և Ընկ.

Գումար վեց հարիւր յիսուն և երեք ու կէս ոսկի Օսմանեան։

ԱԶԴ

Նարլը-Գափուի աղջկանց վարժարանի ձեռագործաց վիճակահանութիւնը վաղը կիրակի ժամը 7ին պիտի կատարուի նոյն թաղին Վառվառեան վարժարանին մէջ։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մայիս 18

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Տէֆ, Դէ, Տէ, Դէ —. Ս. ԽԱԶՃԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ. Բուլէրայի ֆոնոգրաֆական [illegible].

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ. [illegible] — Թարգմ. Ա. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ. Շարժական [illegible].

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՅԹՔ. [illegible] — Տարեկան [illegible]. Յ. ՏՈՒՏՈՒԽԵԱՆ

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ. Խորոտիկ տղա ([illegible]). Հաւաքեց Հ. ԷԿԻՆԵԱՆ

ՔԱՂՈՒԱԾ ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԼՐՈՑ. Արտաքին, Ներքին, Աւետիք.

ՎԷՊ. ՍԻՄՈՆԷ ԵՒ ՄԱՐԻ (ԿԶԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԹԷՓԷՆ) Թարգմ. — Մ. ՋՈՊԱՆԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Բաղդատական, բնական և [illegible], ի պէտս վարժարանաց. —Գրեց Ա. Մ. Գարագաշեան (Բ. տպագրութիւն) գին 10 ղրուշ։

ՏԱՃԿ-ԱՆԳԼ. ԲԱՌԱՐԱՆ. Պօյաճեան տպարանէն հրատարակեալ ընդարձակ բառարան։ Երկու հատորներն հրատարակուած է. Մէն մի հատորի գինն է 30 ղրուշ։

ՊԱՐՈՆ ՇՈՒՊԼԱՆ, խիստ ծիծաղաշարժ ու զբօսեցուցիչ վէպ Շարլ Բօլ տը Քօքի, առաջին անգամ թարգմանեալ ի հայ։ Ա. հատորն հրատարակուած է և Բ. հատորը մամուլի տակ։ Գին 5 ղրուշ։

ԹՈՒՆԱՒՈՐԻՉ ԱՂՋԻԿԸ. — Հետաքրքրաշարժ վէպ Գ. Սարրաֆեանի, Պոլսոյ կեանքէն քաղեալ։ Հեղինակը կը խնդրէ մեզնէ ծանուցանել թէ իւր վէպի առաջին տպագրութեան մեծ մասն սպառած լինելով, չորս հատորի գինը 20 ղրուշէն 10 ղրուշի իջուցած է։

ԲՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, Պօյաճեան տպարանէն ի լոյս ընծայեալ մաքուր տպագրութեամբ և աշխարհագրական բազմաթիւ քարտէսներով ու պատկերներով։ Գին 25 ղրուշ։

ԱՐԿԱԾՔ ԱՆՐՋԱԿԱՆՔ ՄԻՒՆԽՀԱՈՒԶԸՆ ՊԱՐՈՆԻ.—Վէպ գերմանական, Թարգմ. Կ. Ս. Խէթիւճեան. —Գին 3 ղրուշ։

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆ ՀԱՅԱՍՏ. Ս. ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ. — գրեց Գարեգին վրդ. Սրուանձտեանց. — Բ. տպագրութիւն, սրբագրեալ. (շատ առնողին % 20 զեղչով) — գին 50 փարայ։

Ա. ՏԸՊԼԷ. — ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՔ ԾԱԾԿԵԼՈՑ ԿԱՄ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳՈՒՈՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ. — Թարգմ. Ն. Ճիվանեան. — գին 15 ղրուշ։

ԼԷԹԱՅԻՖԻ ԱՍԱՐ ([illegible]), բարոյական, նկարագրական, գիտական, և պատմական հատուածներ, խրատներ եւլն. մուրհակներ, պայմանագրեր, նամակներ, աղերսագրեր. — յօրինեց Միհրան Աբիկեան. — գին 100 փարայ։

ՏԵՐԵՐՔ ՕՍՄ. ԼԵԶՈՒԻ. — (Բ. տպագրութիւն). — ([illegible]) կը պարունակէ օսմ. պարսկ. և արաբերէն լեզուաց կանոններն մանաւոր գրութեամբ մը. —գին 6 ղրուշ։

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ (մտաւոր և գրաւոր. Ա. և Բ. տարիներու համար). աշխատասիրեց Յ. Գ. Փալագաշեան. — Գ. տպագրութիւն, բարեփոխեալ և յաւելեալ. — գին 3 ղրուշ։

ՈՒԼՆԻԱ ԿԱՄ ԶԷՅԹՈՒՆ. — Լեռնային աւան ի Կիլիկիա. Նկարագիր տեղական, կենսագրական, բանասիրական և լեզուաբանական։ — Զէյթունի վրայ մանրամասնօրէն գրուած սոյն ընտիր գրքի պահուածներն արկածէ մը ազատուած և միայն սակաւաթիւ օրինակներ մնացած են քանի մը գլխաւոր գրավաճառաց քով — գին 10 ղրուշ։ (Բ. տպագրութիւն չպիտի լինի մասնաւոր պատճառաւ)։

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԳԱՒԱՌՍ Արեւելեան Տաճկաստանի. — Տեղեկութիւնք Սարէն և Ձորէն, Հնէն և Նորէն, պիտանի գիտնոց (Մ. Կ. Միրախորեան)։ — Ա. մաս 8 ղրուշ. Բ. մասը 10 ղրուշ։ Գ. մասն ընդ մամլով։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԺԷԹՈՒՂԹՔ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Եւրոպական Թուրքիոյ արժէթղթոց 92րդ վիճակահանութիւնն հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի, մայիս 20/1 յունիս, ճիշդ կէս օրին, Արքունի Փողերանոցին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս 16/28 մայիս 1885

ԱԶԴ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Շաբաթ, 18|30 Մայիս

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձի հանդէսի գիշերը մեծ լուսավառութիւնք պիտի կատարուին ի Վոսփոր։

Այս առթիւ, Շիրքէթի Խայրիէ Ընկերութիւնը գիշերային երթեւեկութիւն մը կազմակերպած է։

Շաբաթ գիշեր (եթէ օդը ներէ) Շիրքէթի շոգենաւ մը ժամը 1ին պիտի մեկնի Կամուրջէն և Դոլմաբաղչէ, Իւսկիւտար, Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Պէյլէրպէյ, Քուրուչէշմէ, Պէպէք և Ռումէլի Հիսար հանդիպելով պիտի երթայ յէնիքէօյ. ապա ծովուն բացերը պտոյտ մ'ընելէ յետոյ, գիշերուան ժամը 4ին պիտի մեկնի դարձեալ Էմիրկեանէն և մի և նոյն նաւամատոյցներն հանդիպելով պիտի վերադառնայ կամուրջ։

Գին Տոմսակի

5 ղրուշ երթալու համար,
5 » վերադարձի համար,
2 » [illegible]։

Տղայք կէս տոմսակ պիտի վճարեն։

ԱԶԴ

Ինչպէս որ յայտնի է, Ռումէլի երկաթուղեաց վիճակահանութիւնք երկու ամիսը մի անգամ տեղի կունենայ արքունի Փողերանոցին մէջ։

Սոյն վիճակահանութեան 92րդը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ 1885 Յունիս 1ին (բստ. Եւր.) և 500 թիւեր պիտի շահին։

Այս անգամ առաջին պարգևն է 300,000, երկրորդը 25,000 ֆր. ասոնցմէ զատ 48 թիւեր պիտի շահին 75,000, իսկ մնացեալ 450 թիւերն 180,000 ֆր. Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդաթուղթոյն գինն է 7 ½, կէսինը 5, և մէկ քառորդին, 3 ղրշ. մէճիտը 20ի հաշուով։ Վաճառողաց գոհացուցիչ զեղչ կըլլայ։

ՄԱՐԳԱՐ Յ. ԳՈՒԼԱԳՕԶԵԱՆ

Կալաթա, Կամուրջի գլուխ Թիւ 33

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

1885 յունիս 1 (մայիս 20 ըստ Յունաց) Կայսերական Փողերանոցը քաշուելիք Ռումէլիի Օսմանեան երկաթուղեաց վիճակահանութեան Օսմանեան կայսերական Պանքային յանձնուած արժէթղթերու բաղդատմունքը Ղալաթիա Բօլիսօն խանին դիմաց թիւ 9. Գ. Փ. Զօրուբեան էֆէնտիէն կ'ստացուին։

ԱՄՐԱՆ ԶԲՕՍԱՎԱՅՐՔ

ԱԶԴ

Ճէրճէրի Ջուրերու զբօսավայրի տէրը պատիւ ունի ծանուցանել Վոսփոր յաճախող յարգելի հասարակութեան թէ ինչպէս սովորաբար, նոյնպէս եւ այս տարի ամեն ուրբաթ և կիրակի օրերն օսմ. նուագածուաց ընտիր խումբ յաւէտապէս պիտի նուագէ։

Անկից զատ, ամեն տարուընէ աւելի մասնաւոր հոգ եւ խնամք տարուած է ամեն կերպով յաճախորդաց գոհունակութիւն պատճառելու համար։ Տեղւոյն բնական գեղեցկութեանը դրից հետ միանալով նաեւ ձեռք առնուած 'սանձահոգ միջոցներն որք ամեն դիւրութիւն պիտի ընծայեն, կարելի է այժմէն ապահովել թէ Ճէրճէրի զբօսավայրը դիմել հասարակութիւնը մեծապէս գոհ պիտի լինի։ 2—2

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Մաթպախը ամիրէեէ ալընաճագ լահմ վէ միւթէֆէրրիգաթըն վէ Մըսըր բիրինճինին գարարը գաթիսի չէհրի հալի րումինին եկիրմի բէշինճի չարշէնպէ կիւնիւ վիլիլէճէկլինտէն թալիպ օլան թիւճճարըն էխվի մէզքիւրտէ սաաթ տօգուզտա գաթար Խազինէի Խասսայի Շահանէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

16 մայիս 1301

1—3

ԻԼԱՆ

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Իմարէթլէր իչուն ճէտիտ գըյէ իլէ իքի միլիոն իւչ եիւզ տօգսան եէտի պին էլլի սէքիզ գըյեէ գատար Վարնա վէ Խասքոյ Րումէլի չըմէնտըֆէր մէնգուլաթը հանթալարընըն Իսթանպօլ գըրմասընըն իւչիւնճիւ նիւմէրօսու տագիդ միւպայաա խուլեէք իւզրէ իշպու մայիսին եիկիրմինճի բազար իրթէսի կիւնիւ միւնագասասընա միւպաշէրէթ օլունաճաղընտան միւնագասա շէրայէթինի անլամագ վէ միւնագասատա պուլունմագ իւզրէ Թալիպ օլան Թիւճճարըն նիւմունէլէրիյլէ պէրապէր Էվգաֆը Հիւմայուն մէճլիսի իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

16 մայիս 1301

1—3

ԼՈՖԹԸՆ ԵՒ ԶԻՄՆԷԼ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՐՔՃԻ ԳԱԲՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

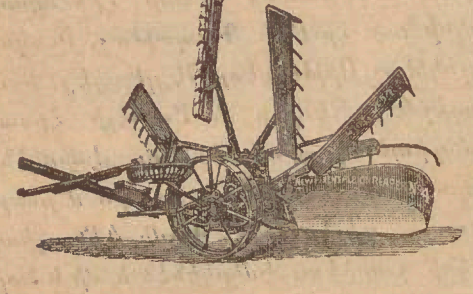

«ՕՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կտրէ 300 օխա ։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է ։ Գնողըն երբ գոհ չըլլնի, կրնայ ետ առնուլ իր ստակն ։

ԱԶԳ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ

ՀԻՄՆՈՎԻՆ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ
ԿԸ ԲՈՒԺԻՆ

Ցատուկ դեղէ մը, պատրաստեալ
'ի Մ. ԲԱՍԹՈՐԻՏԷՍԷ
ԴԵՂԱԳՈՐԾ

Իւրաքանչիւր սրուակի գինն է
5 ղրուշ

Կը գտնուի Մ. Բասթորիտէսի քով,
Ղալաթիա, Քարաքէօյի կամուրջին
մօտ, Թիւ 5

ԵՐՈՒԱՆԴ Մ. ՓՕՅԱՃԵԱՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՍԵՒ ԵՒ ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿԵՐՈՒ

204. — Մահմուտ փաշա փուռն, Թիւ — 204

ՍԵՒ ՆԵՐԿ

Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած եւ գործածուած սեւ ներկերուն վրայ իմ կատարելագործեալ բաղադրութեանս առաւելութիւնը յաճախորդք գեթ մի անգամ փորձելով կրնան հասկնալ ։

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ՆԵՐԿ

Կան այնպիսի մազեր որ ի բնէ շագանակագոյն բայց ճերմակ մազերով խառն են ։ Իմ բաղադրութիւնս, որ տասն վայրկեանի մէջ մազերն իրենց բնական գոյնին կը դարձնէ, առնուազըն մինչեւ մէկ ու կէս ամիս կրնայ տեւել, առանց անոնց բնական փայլունութիւնը կորսնցնելու, որով կը գերազանցէ Եւրոպայէ եկած սեւ և շագանակագոյն նմանօրինակ ջուրերը, մանաւանդ որ քիմիական բաղադրութեամբ վնասակար հետեւանք յառաջ չբերեր բնաւ ։ Վերոյիշեալ ներկերը գործածելու եղանակին վրայ տեղեկութիւնք կը տրուին վաճառատունէս ։ Գիները յոյժ գոհացուցիչ են ։

Շատ գնողներու համար 20 0|0 զեղչ կը լինի ։

41—52

Le Papier **JOB** a obtenu 41 méd. 10 en or, 9 dipl. d'honneur et mis 8 fois hors concours. JEAN BARDOU ne fabrique que cette marque protégée par 52 jugements et arrêts et signé J. Bardou

Nul doute que dans un temps très prochain tous fumeurs de cigarettes ne fassent usage que de ce papier **seul bon!!** — La fabrication du JOB occupe plus de 800 ouvriers. — Maison fondée en 1840. —
EXPLOITATION GÉNÉRALE A TOULOUSE.
Demander ce Cahier chez tous les Débitants de Tabac.

1882Ի ԳԻՍԱՒՈՐԸ

LA COMETE DE 1882
DEPOT A GALATA
MOUMHANE CITE FRANCAISE N°8 &
7. MARANGHIDES

Այս հռչակաւոր վաւերեալ սիկարի Թուղթը որ ամենաընտիր տեսակէ է, կը յանձնարարուի ծխողաց ։ Մայրաքաղաքիս բժշկական վարժարանը փորձելով հաստատած է թէ և ոչ մէկ Թունաւոր բուսական նիւթ կը պարունակէ ։ Ընդհանուր շտեմարանն է՝ բոլոր Տաճկաստանի համար Ղալաթիա, Մոմհանէ փողոց Սիթէ Ֆրանսէզ, 82 Թիւ, Պ. Զաքարիա Մարանկիտէսի վաճառատունը ։

Կը գտնուի նաեւ Կ. Պոլսոյ և Ղալաթիոյ բոլոր ծխավաճառաց քով ։

62–78

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐԸ

ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԽԱՅԾՂԱՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՇՆՉՈՒԵԼՈՎ ԵՒ ՈՒՏՈՒԵԼՈՎ Կ՚ՆԵՐԳՈՐԾԵՆ

ԸՆԴԴԷՄ

ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՊՐՈՆՇԻԹԻ, ԴՈՒՄԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ, ԽՈՉԱԿԱՏԱՊԻ

Մեծապէս նախընտրելի են Բաքսիւլներէն եւ շաքարահատներէն, որք կը բեռնաւորեն ստամոքսն առանց ազդելու շնչառութեան խողովակաց վրայ ։

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ ԵՆ

ԽԱՅԾՂԱՆԻ ՄԻԱԿ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ

Վարձատրեալ Փարիզու 1878 Տիեզերական Արուեստահանդէսի կողմէ ։ Նախարարական որոշմամբ եւ ըստ խորհրդոյ Առողջապահական Ծովուց, փորձերու ենթարկուած են եւ Ռուսիոյ մէջ Թոյլատրեալ կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան կայսերական բժշկական խորհրդոյ ։

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 70 բասթիլ
[illegible]

Ա. ԺԷՐՈՏԷԼ

Դեղագործ ի Սէնդ-Մէնեհուլ (Մարն)

(Պահանջել Գործարանի կնիքն)

Այս Բասթիյլները ծծելու միջոցին, շնչուած օդը կ'առնու խայծղանին շոգիներն ուղղակի կը տանի հիւանդութեան տեղը ։ Ներգործման այս մասնաւոր եղանակին եւ միանգամայն իրենց բաղադրութեան պատճառաւ է որ այդ Բասթիյլներն այնքան ազդու են այն ամեն հիւանդութեանց մէջ, որոց համար խորհուրդ կը տրուի խայծղան գործածել ։

Յոյժ օգտակար են ծխողներու, այն անձանց որք կը յոգնեցնեն իրենց ձայնը եւ անոնց որք իրենց աշխատութեանց մէջ գրգռիչ շոգիներ կամ փոշիներ շնչելու ենթարկեալ են ։—Ֆրանսայի եւ օտար երկրաց մէջ, այս Բասթիյլներու անհուն յաջողութիւնը կը հաստատէ իրենց անժխտելի գերազանցութիւնը ։

Գլխաւոր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ մեծ փողոց, Թիւ 35 ։ Կը ծախուի ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց քով ։

ՆՈՐՏՏԱՑՉԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՄԲՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

N. 4.

Տօգթէօր Ժիպէրին խօտալը գանը Թեմիզլէյիճի չէքէրլէրի շիմտիյէ գատար մալիւմ օլան պու միւսիլլիւ չէքէրլէրին էն ալասը վէ էն էյվէնի տիր ։ Շուրուպլարըն իւզէրինտէ օլտուղու կիպի չէքէր գուդուլարընըն իւզէրինտէ տախի Ֆրանսա Հիւքիւմէթինին մավի տամկասը մէվճուտ օլմալը վէ գըլյըմնէդքի Ժիպէր վէ Պուլթինի իմզալարը գըրմըզը միւրէքքեպլէ մուհարրէր պուլունմալը տըր ։ Հէր էճզաճը վէ տրօկիսթլէրտէ պուլունուր ։ Տէբօզիթէօրու Ղալաթա կէօմրիւքիւնին գարշըսընտա Մ. Չէրվաթինին մաղազասընտա տըր ։

DRAGÉES MEYNET
D'EXTRAIT NATUREL
DE FOIE DE MORUE

Որքան անձինք կը հրաժարին՝ թէ՛ իրենց և թէ՛ իրենց զաւակաց համար՝ Մորիւձկան իւղի օգտակար գործածութենէն, իւր ազդած զզուանաց պատճառաւ ։ Փարիզի դեղագործ Մէյնէի Մորի-ձկան իւղի բնական մասն նոյն ծագումն, նոյն բնական կազմութիւնն ունի, ինչ որ ունի իւղն (միայն ձկան իւղ) ։ Կը պարունակէ անոր բոլոր կազդուրիչ յատկութիւններն և առաւելութեամբ կրնայ գործածուիլ անոր տեղ ամեն պարագայի մէջ, առանց ունենալու անոր անպատեհութեանց և ո՛չ մին ։ Արդարեւ բնաւ յառաջ չբերեր ստամոքսի յոգնութիւն, և ամենափափուկ տղան, ամենաքնքուշ աղջիկն դիւրութեամբ կը գործածեն զայն Մէյնէի շաքարահատի կամ Մէյնէի հատիկներու (փոքր շաքարահատ մանկանց համար) ձեւին տակ ։

Այդ Շաքարահատք ամենազդու դարման են ընդդէմ արեան պակասութեան, վատութեան, դեղնութեան, կուրծքի հիւանդութեանց, արեան տկարացման, ստաքինմանց, ուժահատութեան, ախորժակի պակասութեան, ծերոց տկարութեան, և կը զարգացնեն մանկութիւնն և պատանեկութիւնը ։

Մէյնէի շաքարահատք ամենաթանկագին ծառայութիւններ կը մատուցանեն այս երկրին մէջ, ուր վերոյգրեալ հիւանդութիւնք կը տիրեն ։ Իրենց գործածութիւնը կը յանձնարարուի մանաւանդ այս միջոցիս, ուր բազմատեսակ իւղեր կը վաճառուին որք Մորիւձկան ճշմարիտ իւղ չըլլալէ զատ ամեն ինչ են ։

Մատնդրիտոց իւղոյ իսկ կեղծեր և նըմանութիւններ կը պատրաստուին Կ. Պոլսոյ մէջ իսկ ։

Թուրքիոյ համար
ընդհանուր մթերանոցպետ և
ներկայացուցիչ
Ժ. ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ

Դեղարան Տէյլօ-Սաւտա, Բերայի մեծ փողոց, Թիւ 169

Ա. Յ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթա, Թիւնէլի քով, Թիւ 28

Վաճառատանս մէջ կը գտնուին Գաղղիոյ և Գերմանիոյ համբաւաւոր գործարանաց ընտրելագոյն Դաշնակներ անմրցելի աժան գներով և ամեն տեսակ երաժշտական գործիներ, նաեւ խաղի ու սիկառի ընտիր թղթեր և սալոնի յատկացեալ լուցկի, որոց մասին եւս կը խոստանայ գոհացնել իւր յաճախորդներն ։

Վաճառատունս պատրաստ է նաեւ վերոյ նշանակեալ ապրանաց վրայ յանձնարարութիւններ ընդունիլ և արագ գործադրել կարի գոհացուցիչ պայմաններով ։

36—40

ՍԵՂԱՆԻ ԲՄՊԵԼԻ

ՑԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՑԻ ԳԻՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթրէօզ» ի գինւոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը ։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Պ. Պէրթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիթէ Ֆրանսէզ ։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոննոյ
Ֆանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէբթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ագլանդիզ	1700
Թիպս	3250	Լոգիւս	800
Մալտա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեսիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը Յունիս 5ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Վերոյիշեալ շոգենաւք շքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ժ. Թ. ՌԻԹՈՒ և ԸՆԿ.
Մէյտանըճըգ փողոց, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվըրբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՈՒԷՆՍԱՒՍԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Բօնէի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Անուէրէ շոգենաւը, Յունիս 3ին պիտի մեկնի Մարսիլիայէն, 10ին Պոլսէն պիտի մեկնի և Սամսոն, Տրապիզոն հանդիպելով Պաթում պիտի երթայ ։

Լա Մէնէրէլէ շոգենաւը, Յունիս 2ին մայրաքաղաքէս կը մեկնի Մարսիլիա երթալու համար ։

[illegible]

Նաւուղիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԻ ՐԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլէ, Միջերկրականի և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըքս
Արգալա	2,500	Ռոճըրս
Սըքասիա	2,500	Քրուիքշանք
Լագոնիա	2,500	Ռեյնքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Րումէլիա	2,800	Ֆօթըրըծիլ

Բըլնէր շոգենաւը ամսոյս 30ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար ։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց ։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲՕ ԵՒ ԸՆԿ
Գործակալք

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օրը մէկ կը բանին Լիվըրբուլէ և Միջերկրականի միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օմբրիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէբբօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալպէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սէֆալօնիա	5,000	Սիդիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարագօսա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Մորոքքօ շոգենաւը, Նաւապետ Ֆէնուիք, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով և ի մօտոյ վերստին Լիվրբուլ կ'ուղղուի Զմիւռնիոյ ճամբով ։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոեւէ նաւահանգստի համար ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հավլ
փաշա խան Ղալաթի

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանդօ	4,500
Անձէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալին	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրաւօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրս	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օպօրտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գոմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բաստեր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էրասօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կոզօ	,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտինօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Համկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրդ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քանդօ	3,600
Քէլօ	2,000	Ելտօ	3,600
Քօմօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	440

Պորոտինօ շոգենաւը, Նաւապետ Սդէնթ, ամսոյս 26ին Հըլէն մեկնած է, Զմիւռնիա հանդիպելով Պոլիս գալու և անկից Օտեսա երթալու համար ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ
խան Ղալաթիա

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլէ և Արեւելքի միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալգասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իսդրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպան	800
Տուրոյ	700	Օլորթոյ	700
Էճիբշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Աբէնեան շոգենաւը Նաւապետ Ռիչարտս ամսոյս 15ին Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի
Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ.
Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վաքման և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլըրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ և ընկ.

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

Ֆրանսայի և օտար երկիրներու ամեն հռչակաւոր և վարսայարդարաց քով ։

La
VELOUTINE
Poudre de Riz spéciale
PRÉPARÉE AU BISMUTH
Par CH^les FAY, Parfumeur
PARIS — 9, Rue de la Paix, 9 — PARIS

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

587, Մեծ փողոց Բերայի, ի Թէքքէ, մզկիթին դիմաց, 587

Պ. Տիմիթրիոս Սթաթի, տէր վերոյգրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենագեղեցիկ և կատարելապէս հաստատուն կարասիներ, ինչպէս Հայելաւոր դարաններ, Ծալովի և սրահի սեղաններ, Ամեն տեսակ լուացարաններ (լավալօ), Զանազան յանկերով աթոռներ, Հանգստաւէտ բազկաթոռներ, &c., &c. ։

Այս ամեն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ աժան գներով ամեն տեսակ կարասիներ կը շինէ յանձնարարականաւ ։

ԴԱՇՆԱԿ ԵՒ ԵՐԿԱԹԵՂԷՆ ԱՆԿ ԳՈՐԾԻՔ

ՏԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ՊՂՆՁԷ, ԶՕՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԷ

ՊԱՐՏԷԶԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

32 Մահմուտիյէ փողոց, և
24 Բէրշէմպէ բազար Ղալաթիա

ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ

ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ

ԵՒ

ՇԻՆՈՒԹԵՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ԺԱՄԱՑՈՅՑ ՀԱՇՈՒՈՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիսէ (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլի	6 17	6 50	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 49	1 49	2 21	2 58	3 27	4 3	4 34	5 10	5 39	6 12	6 32	7 ..	7 30	...
Գում—գաբու	6 28	7 ...	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 ...	12 59	2 ...	2 32	3 9	3 38	4 14	4 45	5 21	5 50	6 23	6 42	7 11	7 41	...
Նէնի—գաբու	...	...	...	7 57	...	8 58	...	... ...	10 34	10 53	11 32	12 4	1 3	2 4	2 36	3 13	3 42	4 18	4 49	5 25	5 54	6 28	...	7 15	7 46	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	8 ...	...	...	...	... ...	10 37	10 56	11 35	12 7	1 6	2 7	2 39	...	3 45	...	4 52	...	5 57	6 31	...	7 18	7 49	...
Սամաթիա	...	...	...	8 6	...	9 4	...	... ...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 11	2 12	2 44	3 19	3 50	4 24	4 57	5 31	6 2	6 36	...	7 23	7 54	...
Նէտի—գուլէ	6 37	7 10	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 14	2 17	2 47	3 24	3 53	4 30	5 ...	5 37	6 5	6 39	6 52	7 26	7 59	...
Մագրիգիւղ	6 48	7 23	8 ...	8 24	...	9 22	...	... ...	10 58	... ...	11 58	... ...	... ...	2 29	...	3 36	...	4 42	...	5 49	...	...	7 6	...	8 10	...
Այ Ստեֆանո	...	7 33	8 14	8 34	...	9 32	...	... ...	11 8	... ...	12 9	... ...	... ...	2 39	...	3 46	...	4 52	...	5 59	...	...	7 18	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	8 25	...	...	...	...	... ...	... ...	... ...	12 18	... ...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 27	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23		25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	4	67	
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 34	...	...	...	...	...	...	... ...	... ...	... ...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	6 44	...	7 45	...	8 44	...	9 38	... ...	... ...	11 20	...	...	...	1 51	...	2 58	...	4 4	...	5 11	...	6 27	6 38	...	...
Մագրիգիւղ	6 ...	6 55	7 24	7 57	...	8 55	...	9 49	... ...	... ...	11 31	...	...	...	2 3	...	3 9	...	4 15	...	5 22	...	6 38	6 51	...	...
Նէտի—գուլէ	6 13	7 8	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	...	1 15	1 44	2 16	2 52	3 22	3 58	4 29	5 5	5 36	...	6 53	7 5	7 58	...
Սամաթիա	6 17	7 12	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	... ...	10 16	11 16	11 48	...	1 19	1 48	2 20	2 56	3 26	4 2	4 33	5 9	5 40	6 12	6 57	7 26	8 2	...
Տավուտ փաշա	6 22	7 17	7 4	...	8 47	...	9 46	... ...	10 21	11 21	11 53	...	1 24	1 53	2 25	3 2	3 31	4 7	4 38	5 14	...	...	7 2	...	8 7	...
Նէնի—գաբու	6 25	7 20	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	... ...	10 24	11 24	11 56	...	1 27	1 56	2 28	3 5	3 34	4 10	4 41	5 17	5 46	...	7 5	...	8 10	...
Գում—գաբու	6 30	7 25	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 1	...	1 32	2 1	2 33	3 10	3 39	4 15	4 46	5 22	5 51	6 22	7 10	7 40	8 15	...
Կ. Պոլիս	6 39	7 34	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	...	1 41	2 10	2 42	3 19	3 48	4 24	4 55	5 31	6 ...	6 31	7 20	7 50	8 24	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբոց մէջ ։— Ուրբաթ և կիրակի օրերն Թիւ 20 կառախումբը կանգ պիտի առնու ի Ֆլօրիա ։